

Pedagógiai program

A módosításokkal egybeszerkesztve

„A siker azokhoz pártol, akik
elég energikusak, hogy
dolgozzanak érte,
elég bizakodóak, hogy
higgyenek benne,
elég türelmesek, hogy várjanak rá,
elég bátrak, hogy megragadják,
elég erősek, hogy megtartsák.”

P. Smith

I. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	5
I.1. Bevezetés.....	5
I.1.1. Az iskola jogi státusza.....	5
I.1.2. A Forrás Felnőttoktatási Gimnázium szerepe a Dél-alföldi régióban	5
I.1.3. Pedagógiai alapelvek, értékek	6
I.1.4. Küldetésnyilatkozat, avagy a felnőttoktatás létjogosultsága	8
I.1.5. Jogsabályi háttér.....	10
I.2. Az iskolában folyó nevelő és oktató munka	10
I.2.1. Célok, feladatok, eszközök, eljárások	10
I.2.2. Az intézmény kiemelt célkitűzései.....	11
I.3. A NAT, a kerettantervek és a helyi szintű szabályozás	13
I.3.1. Az intézményre vonatkozó külön szabályok.....	13
I.3.2. Az évfolyamszervezés feltételei.....	14
I.4. A tanulók személyiségének fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatok	14
I.4.1. A személyiségfejlesztés céljai	15
I.4.2. A személyiségfejlesztés főbb területei:	15
I.4.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink:	16
I.4.4. A személyiségfejlesztéshez kapcsolódó kulcskompetenciák	16
I.5. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	18
I.6. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	20
I.6.1. Az egészségnevelés iskolai területei	21
I.7. A környezeti nevelés	22
I.7.1. Az iskola környezeti nevelési szemlélete:	22
I.8. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	23
I.9. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	23
I.10. A kiemelt figyelmet igénylő tanulók felzárkóztatását segítő tevékenység.....	23
I.11. Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	24
I.12. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	24
I.13. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	25
Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	26
I.14. Tanulói jogok az intézményi döntéshozatalban	26
I.15. Partneri kapcsolattartási formák	27
I.15.1. Belső partneri kapcsolatok	28
I.15.1.1. Tanulók - iskola.....	28
I.15.1.3. Az iskola vezetősége - tanár.....	28
I.15.2. Külső partnerek	28
I.15.2.1. Fenntartó - iskola.....	28
I.15.2.2. Szakképző intézmények, felsőoktatási intézmények – iskola	28
I.15.2.2.1. Tanulói oldalról	28
I.15.2.2.2. Intézményi oldalról.....	28

I.15.2.3. Közművelődési intézmények - iskola.....	29
I.15.2.4 Szakmai szervezetek - iskola.....	29
I.15.2.5. Média – iskola	29
I.16. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	29
I.16.1. A vizsgaszabályzat hatálya, célja.....	29
I.16.1.1 A vizsgaszabályzat célja.....	30
I.16.1.2 A vizsgaszabályzat hatálya.....	30
I.16.2 Az értékelés rendje.....	30
I.16.3. A vizsgatárgyak részei és követelményei.....	32
I.16.3.1 Magyar nyelv és irodalom.....	32
I.16.3.2 Történelem	32
I.16.3.3 Élő idegen nyelvek	33
I.16.3.4 Matematika.....	33
I.16.3.5 Fizika.....	33
I.16.3.6 Biológia.....	33
I.16.3.7 Kémia	34
I.16.3.8 Földrajz	34
I.16.3.9 Informatika	34
I.17. Mentésítés.....	35
I.18. A tanulói jogviszony keletkezése, megszűnése.....	35
I.18.1 A tanulók felvétele	36
I.18.1.1. A jelentkezés folyamata	36
I.18.1.2. A tanuló bejelentési kötelezettsége	36
I.18.1.3. A korábbi tanulmányokat igazoló bizonyítványokra vonatkozó szabályok	37
I.18.2. A korábbi tanulmányok beszámításának rendje	37
I.18.3. A tanulók átvétele	40
I.18.4. A tanulói jogviszony megszűnése	40
I.19. Gazdasági és pénzügyi nevelés – fogyasztóvédelem.....	41
I.20. Eszközök és felszerelések jegyzéke	45
II. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	46
II.1. A választott kerettanterv megnevezése	47
II.2. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások.....	48
II.3. Munkarendi struktúra.....	51
II.3.1. Az esti munkarend szervezeti keretei.....	51
II.3.2. A tanuló kötelezései esti munkarendben	52
II.4. A tanulók kötelezettségeinek teljesítése.....	54
II.5. A tanuló kötelezettségének teljesítése az előírtnál hamarabb	55
II.5.1. Előrehozott osztályozó vizsgák	55
II.5.2. Javító- és pótló vizsgák.....	56
II.6. Magatartás és szorgalom minősítése	57
II.7. A tanuló magasabb évfolyamba lépése.....	57
II.8. A fejlesztési területek pedagógiai feladatainak helyi megvalósítása	57
II.9. A pedagógiai feladatok megvalósítását elősegítő alapelveink	59

II.10. Az oktató- nevelő munka szinterei.....	60
II.11. Az oktató-nevelő munka módszerei.....	60
II.12. A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái	61
II.13. Az érettségi vizsga választható tantárgyai	61
II.14. A középszintű érettségi vizsga témakörei.....	62
Magyar nyelv és irodalom	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Történelem.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Idegen nyelvek: (angol, német)	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Matematika.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Fizika.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Kémia	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Biológia	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Földrajz.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
II.15. A tanulmányi munka ellenőrzése és értékelése.....	67
II.15.1. A tanulmányi munka ellenőrzése.....	67
II.15.2. A tanulmányi munka értékelése.....	68
II.15.3. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai	69
II.15.3.1. Az otthoni felkészülés szerepe	70
II.15.3.2. Az otthoni felkészülés formái	70
II.15.3.3. Az otthoni felkészülés iskolai előkészítése, eredményességének segítése	70
II.15.3.4. Az otthoni felkészülés ellenőrzése.	71
II.16. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	71
II.17. Az iskola egészségnevelési elvei.....	71
II.17.1. Az egészségnevelés alapjai, céljai	72
II.18. Az iskola környezeti nevelési elvei	72
II.19. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	73
Záró rendelkezések	74
A pedagógiai program legitimációja.....	75

I. Az iskola nevelési programja

I.1. Bevezetés

A Forrás Felnőttoktatási Gimnázium 2004 szeptemberében kezdte meg működését a Második Esély Közhasznú Magánalapítvány fenntartásában.

Tantestületünk a jelentkezőket – legmagasabb iskolai végzettségük figyelembe vételével – hozott tudásukra alapozva, azt továbbfejlesztve készíti fel az érettségi vizsgára.

I.1.1. Az iskola jogi státusza

Az intézmény elnevezése:	Forrás Felnőttoktatási Gimnázium
Székhelye:	6721. Szeged, József Attila sgt. 26.
Telephelye:	6721. Szeged, József Attila sgt. 26.
Működési körzete:	Szeged Megyei Jogú Város és Csongrád-Csanád megye
Alapító szerve:	Második Esély Közhasznú Magánalapítvány
Fenntartó szerve:	Második Esély Közhasznú Magánalapítvány
Felügyeleti szerve:	Második Esély Közhasznú Magánalapítvány
Az intézmény jogállása:	Önálló jogi személy
Az intézmény alapfeladata:	Felnőttoktatás, gimnáziumi nevelés – oktatás
Az intézmény típusa:	4 évfolyamos gimnázium

I.1.2. A Forrás Felnőttoktatási Gimnázium szerepe a Dél-alföldi régióban

Az elmúlt másfél évtizedben a Dél-Alföld gazdaságfejlődésének egyik központi problémaköre az emberi erőforrás-fejlesztés, ennek függvényében pedig a felnőttek oktatása és képzése. A munkavállalóknak egy újra alakuló piacgazdasághoz kell alkalmazkodnia, amely alapfeltételként követeli meg a munkaerő szakmai tudásának és képességének állandó fejlesztését, az aktív élet során a többszöri szakmaváltást.

Ebben az alkalmazkodásban különösen fontos a „tudás-társadalom” fejlettsége, amely a tényleges szakmai képzettségen kívül magába foglalja a népesség iskolázottságának szintjét és annak korszerűségét, a tanuló, önművelő társadalmi réteg kiterjedtségét, azaz az egész életen át tartó tanulás szervezettségét. Ebből adódóan az oktatás rendszerében kulcsszerepe van a felnőttoktatásnak és képzésnek.

A tudásalapú társadalom kialakításának és működtetésének igénye és szükségessége fogalmazódik meg az „élethosszig tartó tanulás”, a „lifelong learning” eszményében. Az Európai Bizottság 2000. márciusában jelentette meg az egész életen át tartó tanulásról szóló Memorandumát, melynek legfőbb tézisei:

- az ún. „iskoláskor” végén nem lehet befejezni a tanulmányokat – a személyiség fejlődésének ismerete alapján,

- a tudás elévül – a társadalom fejlődésének okán,
- új kompetenciák válnak társadalmi szükségletté.

A Memorandum egyik legfontosabb állásfoglalása az a célkitűzés, hogy az alapkészségek mindenki számára elsajátíthatók legyenek. A tudásalapú társadalomban a hagyományos alapkészségek – az olvasás, az írás és a számolás –nem elegendők, a gazdaságban való tevékeny részvétel szempontjából új alapkészségek szükségesek, amelyeket mindenkinek el kell sajátítania,- a tanköteleseknek iskolai tanulmányaik során, az idősebbeknek a felnőttoktatásban.

Az új alapkészségek közül a legfontosabbak:

- az idegen nyelv (nyelvek) kellő szinten való elsajátítása,
- az informatikai ismeretek felhasználószintű tudása,
- a természettudományos tárgyak mélyebb ismerete – ennek hozamaként a műszaki kultúra kialakítása.
- A társadalmi ismeretek, készségek, fejlesztése.

Az Európai Unió a népesség iskolázottságának és szakképzettségének emelésére magasfokú követelményeket támaszt a tagállamokkal szemben. Ennek következményeként egyre szervezettebb tevékenység kezdődött az alacsonyabb iskolázottságú rétegek piacképes szakképzettséghez juttatásáért és a megfelelő tanulási képességgel rendelkező rétegek korszerűbb szakképzettségéért. Ezért az Európai Unió kötelező, állam által ellátandó feladatként írja elő az élethosszig tartó tanulás feltételrendszerének, s ennek egyik oldalaként az iskolarendszerű felnőttoktatásnak a működtetését.

Azok, akik nem tankötelesek, és a nappali rendszerű iskolai oktatásban nem tudnak vagy nem akarnak részt venni, a munkahelyi, családi vagy más irányú elfoglaltsághoz, a meglevő ismeretekhez, az életkorhoz igazodó iskolai oktatásban (a továbbiakban: felnőttoktatás) kezdhetik meg, illetve folytathatják tanulmányaikat. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 60§)

A törvény a tanulók elfoglaltságához igazodó iskolai oktatásként definiálja a felnőttoktatást. Tapasztalataink szerint a köznevelés intézményrendszere nem képes vállalni az ebből fakadó kötelezettségeket: pl. hétvégi tanítás, tanulmányi segédletek biztosítása, andragógiai ismeretekkel, gyakorlattal rendelkező, együttműködésre képes pedagógusok alkalmazása stb. Iskolánk pedagógiai tevékenysége e specifikumokat helyezi a középpontba, több éves / évtizedes tapasztalataink alapján szeretnénk azokat a tartalmakat és formákat megteremteni, amelyek megfelelnek a felnőttoktatással szemben támasztott mai követelményeknek.

I.1.3. Pedagógiai alapelvek, értékek

A felnőttoktatás hagyományos értelmezése – idősebbek munka melletti tanulása – napjainkra tartalmát veszítette. A nyolcvanas években megkezdett „fiatalodás” ma is jellemző, a tanulók átlagéletkora 25 év alatt marad. A munkánélküli, hátrányos helyzetű társadalmi csoportokból kikerülők aránya számottevően nő. Sokan nem munka mellett, hanem munka helyett tanulnak – többeknek az iskola az egyetlen színtér, ahol a társadalommal kapcsolatot tarthatnak.

Felnőttoktatásunk két oldalról közelíthető meg: az egyén aspirációi és a gazdaság szerkezetváltozásából adódó foglalkoztatási igények / lehetőségek oldaláról.

A törvényi meghatározás elsősorban a korrekciós funkciót helyezi előtérbe, az intézményesített oktatást kiterjeszti a leszakadó, hátrányos helyzetű társadalmi rétegekre. A hátrányos helyzetet nem a hagyományos, szociológiai értelemben használjuk, hanem mindazon okok összességéként, amelyek a „megfelelő életkorban” történő tanulást megakadályozták.

Az általánosan művelő felnőttoktatás – vagy az európai szakirodalom terminológiáját követve a „második esély” iskolájának – kliensei azok a fiatalok, fiatal illetve középkorú felnőttek, akik a nappali rendszerű képzésből kiestek, tehát valamilyen ok folytán „hátrányba” kerültek. A hátrány döntően nem a képességek hiányából fakad. Jelentősebbek azok a külső tényezők, amelyek objektív gátját jelentették a tanulásnak, a tanuláshoz való hozzáférésnek az adott életkorban:

- Az elérhető iskolarendszer zavarai: nem működött a tanuló egyéni szükségleteinek, igényeinek, érdeklődésének megfelelő középiskola a településen vagy annak közelében.
- Az elmúlt évek, évtizedekre jellemző középfokú iskolaszervezet, amely a szakmunkásképző iskolába, illetve a korai pályaválasztás miatt olyan szakképzésbe kényszerített sokakat, ahonnan érdeklődésük, képességük hiánya miatt kimaradtak, vagy a munkaerőpiacon eladhatatlan, „zsákutcás” képzésben részesültek.
- A család szociokulturális jellemzői, iskoláztatási tradíciói, szociális helyzete nem biztosította a tanulás feltételeit, lehetőségét.
- Az ún. későn érők, akik személyiségük fejlődésének későbbi szakaszában jutottak el a tanulás fontosságának belátásához.

Napjainkban a tudásalapú, versenyképes gazdaság képzett, a társadalmi változásokhoz és a munkaerő-piac új kihívásaihoz alkalmazkodni képes munkaerőt igényel. A képzettségnek meghatározó szerepe van az esélyek kiegyenlítésében, a társadalmi felemelkedésben. A szakmai képzéshez azonban **meghatározott iskolázottsági szint, új alapképességek, új tudás, naprakész ismeretek megléte is szükséges.**

Miért tanulnak a felnőttek?

A felnőttoktatásban tevékenykedő pedagógusok, oktatók egy része elsikkad a kérdés felett, úgy vélik, elegendő a szakmai tudás átadása. Ha azonban nem tulajdonítunk kellő fontosságot a kérdés feltárásának, akkor nem ismerjük meg a tanulni akaró felnőttek személyiségéből adódó célokat, ezáltal nem is tudjuk sikeresen hozzásegíteni őket az eredményekhez.

Megnő a lemorzsolódás, a képzésből kikerülő réteg azonban újra termeli önmagát, hiszen a gazdasági, társadalmi elvárások nem változnak irányukban.

Azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a felnőttoktatásban a részvétel önkéntes, egyáltalán nem mellékes, hogy ki és miért kapcsolódik be az oktatásba, továbbá ez az elhatározás mennyire erős. Ez a „belső kényszer” befolyásolja a tanulás eredményességét, segít legyőzni az akadályokat.

Természetes, hogy a motiváció nem mindenkinél egyforma. A tanulás folyamatában pozitív eredmény leginkább akkor várható, ha **a tanulási szándék, érdeklődéssel párosul**. Ezért törekszünk arra, hogy tanulóinkban kialakítsuk, magasabb szintre emeljük az érdeklődést erősítő önfejlesztő magatartás-és tevékenységformákat.

A felnőttkori tanulás leggyakrabban előforduló okai:

- Egzisztenciális kényszer: a tanuló által már betöltött munkakör képesítési, alkalmazási feltételei megváltoztak (pl. fegyveres testületek, egészségügyi dolgozók,

közalkalmazottak, köztisztviselők, stb.), a munkahely megtartásának feltétele az érettségi bizonyítvány megszerzése.

- **Munkanélküliség:** a tények azt bizonyítják, hogy az alacsonyabb iskolázottságú csoportok veszélyeztetettsége jóval nagyobb, esetükben jellemzőbb a munkanélküliség. A felnőttoktatásban megjelenő munkanélküliek két nagyobb, egymástól elkülöníthető réteget alkotnak:
 - ◆ Akik már **rendelkeztek** munkahellyel, de a gazdaság szerkezetváltása következtében **munkanélkülivé váltak**: a nagyiparra épülő szakképzettségük a nagyipari vállalatok megszűnése miatt piacképtelenné vált.
 - ◆ **Pályakezdő munkanélküliek**: vagy nem rendelkeznek szakképzettséggel, vagy szakképzettségük nem piacképes. Tanulásuk motivációja az átképzésbe történő bekapcsolódás, ugyanis az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakmák kb. 60 %-a belépési feltételként az érettségi bizonyítvány meglétét írja elő, és amíg azzal nem rendelkeznek, nincs esélyük a szakmaváltásra, szakmaszerzésre.
- **A művelődés kényszere:** a középiskolai tudás / végzettség megszerzése, a magasabb műveltségi szint elérése és / vagy a felsőoktatásba belépés szándéka.
- **„Társas-sági”ok:** a tanulók munkahely hiányában, a nappali iskolából kikerülve semmilyen lehetőséget nem találhatnak társas létük megélésére. Valamely közösségbe való bekapcsolódás igénye, a hasonló élethelyzetű, társadalmi státuszú társakkal való kapcsolat felvételének lehetősége miatt kerülnek az iskolába.
- A legproblémásabb csoportját alkotják a felnőttoktatás résztvevőinek azok a fiatalok, akik a felnőttképzést az addigi iskolázásuk meghosszabbításának vélik, akik – nem elhanyagolható szülői támogatottsággal – a családi pótlékért, szociális kedvezményekért járnak az iskolába.

A felnőttoktatás perspektívái

Az egész életen át tartó tanulás megszilárdítása, szélesebb körben való elterjesztése Magyarország számára is új kihívásokat támaszt. Nemcsak az Európai Unió tagjaként fontos az emberi erőforrás fejlesztésének rendszerbe illesztése, hanem azért is, mert a világgazdasághoz való felzárkózás gazdasági erőforrás-tartaléka a munkaerő, annak minősége és fejlődőképessége.

Az Unió felismerte és elismerte azt, hogy a versenyképesség egyik alapvető biztosítója az oktatás.

Az Európai Unió középtávú közoktatás-fejlesztési stratégiájában az Oktatási Miniszterek Tanácsa 2009-ben a keresőképes felnőtt lakosságra vonatkozóan abban állapodott meg, hogy legalább 15%-ra kell növelni azoknak a felnőtteknek (a 25-65 évesek) a számát, akik részt vesznek az egész életen át tartó tanulási programokban (a jelenlegi arány 9,3%). E célkitűzés megvalósulásával, 15 millióval több felnőtt venne részt az oktatásban és képzésben. Továbbá 40%-ra kell növelni a felsőfokú végzettséggel rendelkező 30-34 évesek arányát.

A közoktatás fejlesztési stratégiájában szereplő modernizáció a középfok kiterjesztését célozza, és a célok megvalósítása nélkülözhetetlenné teszi azt, hogy a nappali iskolarendszer mellett legyen egy másik, működő intézményrendszer, a felnőttoktatás!

I.1.4 Küldetésnyilatkozat, avagy a felnőttoktatás létjogosultsága

1. A felnőttoktatás államilag támogatott fenntartását az Európai Unió is kötelező feladatként fogalmazza meg: a különböző okok miatt (egészségügyi, szociális, szociokulturális

hátránnyal bírók, később érők, az iskolarendszer működési zavarai stb.) a leszakadók számára biztosítani kell a tanulás lehetőségét: „Második esély iskolája”.

„A közoktatás az elmúlt évtizedekben fenntartotta, illetve újratermelte a különböző társadalmi rétegekből, különböző szociokulturális hátránnyal indulók iskolai pályafutásának prognosztizálható egyenlőtlenségét. A kilencvenes évek közoktatási perspektívái ezt a tendenciát nem gyöngíteni, hanem erősíteni látszanak.” (Lada László: Műveltségi törésvonalak a magyar társadalomban.)

A nappali tagozaton tanulók száma csökken, ugyanakkor folyamatosan növekszik a lemorzsolódók száma. A nehéz körülmények között dolgozó nappali képzés nem képes magával vinni a „problémás” tanulókat:

- a szociális, anyagi nehézségek között élőket,
- a magatartási, szocializációs gondokkal küzdőket,
- az egészségügyi problémákkal küzdőket, stb.

Ők, a leszakadók azok, akik ma vagy holnap a felnőttoktatás potenciális kliensei.

2. Az 1997 nyarán Hamburgban tartott V. Felnőttoktatási Világkonferencia a következő évtizedeket a tanulás évtizedeinek deklarálja, fokozott fontosságot tulajdonítva az iskolának, az egyén életét végigkísérő tanulási folyamatnak, melyhez a lehetőségeket, feltételeket biztosítani kell.

„Az a modernizáció, amellyel ma és a közeljövőben az európai társadalmak konfrontálódnak, s amelyet mi sem fogunk elkerülni, az élet minden színterét átalakítja. Az állampolgár, ha magára hagyják, nem lesz képes feldolgozni a rázúduló változásokat.” (Farkas Péter: Javaslat a felnőttoktatás fejlesztésére)

Az Európai bizottság Fehér könyve az emberi tényező fontosságának növekedésével; a globalizáció, a földrajzi-fizikai határok feloldása következtében világméretű „munkaerőpiac” kialakulásával; a tudományos-technikai kultúra minden eddigénél nagyobb fejlődésével számol, – ezekkel a kihívásokkal a társadalomnak, így az oktatásának is szembesülnie kell, még hozzá az egész életre kiterjedő képzési lehetőség / jog kiterjesztésével.

3. A szakképzés és átképzés megnövekedett igénnyel lép fel az általános képzéssel szemben. Az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakmák közel 60 %-a érettségit, több mint 30 %-a alapképzési vizsgát ír elő a belépés feltételeként.

A Fehér könyv a műveltség szerkezetében az eddigénél sokkal nagyobb szerepet szán az általános műveltségnek, „Legjobb szakképzés az általános képzés!”. Az általános művelés újbóli felértékelődése megkívánja, hogy a műveltség-hiányok pótlása lehetővé váljon úgy, hogy az új műveltségterületek is elsajátíthatókká váljanak.

A konkrét átképzés/szakképzés előfeltételeként meghatározott iskolázottsági szint új tudások, ismeretek létét is kívánja. **A jövő polgárának nem szakmára kell felkészülnie**

„iskoláskorban”, hanem a szakmaváltás-képességére, olyan konvertálható általános és szakmai alapműveltséget kell szereznie, amelyekre további képzése bármikor épülhet.

4. Az egész életen át tartó tanulás olyan folyamat, amely az ember teljes életszakaszában megvalósulhat, ezért valljuk, hogy **SOSEM KÉSŐ** a hiányokat pótolni, a képzésbe bekapcsolódni.
5. Nem csak a motiváltakra számítunk, célcsoportunk a teljes népesség, leginkább azok, akik még nem tudták megtapasztalni a tanulás pozitív szerepét a mindennapi életben.
6. A felnőttek világában hiánypótlásként meghatározó szerepe van az alapkészségek elsajátításának, az új, napjainkban nélkülözhetetlen kompetenciák fejlesztésének, mert ez döntően kihat a tanuláshoz való viszony kialakítására minden életszakaszban.

I.1.5 Jogszábiályi háttér

- A 2011. évi CXC. törvény a köznevelésről;
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról;
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról;
- 401/2023. (VIII. 30.) Kormányrendelet a 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról;
- 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról (a továbbiakban NAT);
- 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról.

I.2. Az iskolában folyó nevelő és oktató munka

I.2.1 Célok, feladatok, eszközök, eljárások

A Forrás Felnőttoktatási Gimnázium olyan alapítványi fenntartású nevelési-oktatási intézmény, amely rugalmasan alkalmazkodik a mindenkori kihívásokhoz, követi és érti a fejlődés, a változások által támasztott követelményeket. Tudja, hogy az egész életen át tartó tanulás elfogadtatása és megvalósítása a társadalmi, gazdasági felemelkedés alapja. Az iskola legfőbb célkitűzése, hogy minőségi munkával hozzájáruljon a szűkebb és tágabb környezetében élő tanulni akaró embertársai fejlődéséhez, felkészítse őket a sikeres érettségi vizsgára.

Legalább ekkora kihívást jelent, hogy küldetésünket úgy végezzük, hogy a velünk dolgozó felnőtt tanulóknak és az iskola tanárainak a munka örömet, elégedettséget nyújtson, erősítse a sikereket, oldja a nehéz pillanatokat, a tanulásban eltöltött időt tanulóink úgy éljék meg, hogy biztosak legyenek abban, hogy a befektetett munka eredménye sikerhez vezet.

Iskolánk felnőttoktatásának legfőbb feladata a belépők hozott tudásához igazodó, az egyén élethelyzetének megfelelő, a szakmatanulást/szakmaváltást elősegítő, átjárható, differenciált oktatási rendszer kialakítása, működtetése.

A rendszer mindenkori specifikuma – ma is – a tanulók heterogén előképzettségéből, nagyon különböző motiváltságából, eltérő szociokulturális helyzetéből, meglévő – az iskolai munkát segítő vagy akadályozó – élettapasztalatából, különböző élethelyzetéből fakad. Ezen tényezők figyelembevételével kívánjuk működtetni iskolánkat.

A feladatunk olyan rugalmas, nagy hatékonyságú formák kialakítása, amelyek biztosítják:

- ◆ a nem tanköteles korú tanulók felkészítését az érettségi vizsgára,
- ◆ kiegészítő képzések, ismeretpótló kurzusok, vizsgák szervezését,
- ◆ a távoktatás rendszerének működtetését,
- ◆ a munkaerő-piaci esélyek növelését,
- ◆ az iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzést.

A felnőttoktatás jellegéből adódóan nem a hagyományos nevelőmunkáról beszélhetünk, hiszen tanulóink többsége életkoruk folytán kialakult személyiséggel, adott társadalmi státusszal lép be az intézménybe, a pedagógiai szituáció alakításával segíthetjük elő, hogy a tanuló személyisége a maga természetes útján bontakozzon ki. A heterogén élethelyzetű és élettapasztalatú tanulók csupán abban egységesek, hogy önálló elhatározásból, önként vállalják a tanulói státuszt – így nevelő tevékenységünk erre építkezik.

Ezért feladataink közé tartozik:

- ◆ A kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködési készség kialakítása, folyamatos fejlesztése a tanár-diák interakcióban.
- ◆ Az egymás megbecsülésére épülő kulturált, udvarias viselkedés megkövetelése.
- ◆ A tanulók önértékelésének, önismeretének és önbecsülésének fejlesztése – hiszen többségüket a rendes korúak iskolájában ért kudarok vezették a felnőttoktatásba.
- ◆ Nem a tudományos ismeretek teljességét kell megtanítani, hanem az ismeretek világában való eligazodásra kell felkészíteni.
- ◆ Kiemelkedő fontosságot tulajdonítunk az információforrások megismertetésének, és azok használatának felkészítésére, hiszen nem az iskola, nem a tanár az egyetlen információforrás.
- ◆ A tanuló sikerként élje meg az iskolát – ez a legfőbb motivációja a tanulásban.

I.2.2Az intézmény kiemelt célkitűzései

A XXI. század tantárgyi rendszere és tantárgyi tartalma közé nem tehető egyenlőségjel, a lexikális tudás mellett a hangsúly egyre inkább a tartalomba ágyazott képességfejlesztésen van. Ezért a felnőttek oktatásának módszerei, funkciói is kibővülnek, a korábbiakhoz képest ártértékelődnek. Iskolánk nagy hangsúlyt helyez a következő feladatkörökre:

- Pótló-rehabilitáló funkcióra: az iskolázottságbeli hiányok pótlására, mert sokan a művelődési alapok hiánya miatt nem részesülhetnek a munkaerő-piaci felkészítésben.
- Továbbképző funkcióra: új tudások átadása - munkavégzéshez, szakmaváltáshoz szükséges ismeretek nyújtása.
- Művelő funkcióra: a nyugati társadalmakban a népfőiskolák, népművelés kompetenciájába tartozó tevékenység, amely a mindennapi léttel - család, gyereknevelés, személyiségfejlesztés, stb. - kapcsolatos ismeretek átadását, készségek kialakítását segíti.

A tudásalapú gazdaságban az értéktermelés döntően tudástermelés. Az alapkompenciák (írás, olvasás, számolás) megerősítése és fejlesztése mellett szükséges új készségek, kulcskompetenciák kialakítása, amelyek birtoklása javítja az egyén életminőségét, gyors és hatékony alkalmazkodást biztosít a változásokkal átszőtt modern világhoz.

„A kulcskompetencia az ismeretek, készségek és attitűdök transzferábilis, többfunkciós egysége, amellyel mindenkinek rendelkeznie kell ahhoz, hogy személyiségét kiteljesíthesse és fejleszthesse, be tudjon illeszkedni a társadalomba és foglalkoztatható legyen. A kulcskompetenciákat, a kötelező oktatás illetve képzés időszaka alatt kell elsajátítani. A későbbiekben, az egész életen át tartó tanulás során mindenféle tanulás alapját ezek a kompetenciák képezik.”

Oktatás és képzés 2010 munkaprogram végrehajtása. B munkacsoport: Kulcskompetenciák. Európai Tanács, 2004. november.

Az alapkompenciákhoz hasonlóan egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciákat is. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetettebb rendszerben jelenítik meg, így minden területen megtalálható a problémamegoldás, a kritikus gondolkodás, a kezdeményezőképeség, a kreativitás kezelése.

Anyanyelvi kommunikáció

Szóbeli és írásbeli kifejezés, valamint a megfelelő szintű értelmezés képessége. Nyelvi érintkezésre való alkalmasság a társadalmi és kulturális érintkezés teljes skáláján.

A tanulóknak a képzés végére rendelkezniük kell azzal a képességgel, hogy különböző típusú szövegeket értsenek, tudják feldolgozni a benne található információkat, következtetéseket vonjanak le, saját érveiket az adott helyzetnek megfelelő módon, meggyőző formában tudják megfogalmazni és kifejezni, különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is kommunikálni tudjanak.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikációval közel megegyező területeket ölel fel. A nyelvtudás foka az egyén általános és kommunikatív nyelvi kompetenciájára épül, igényektől és szükségletektől függ. Fejlesztése igényli a tőlünk különböző kultúrák elfogadását és megértését.

Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink szókincse a lehetőségekhez mérten olyan szintre bővüljön, a nyelvtani szabályok alkalmazását olyan mértékben elsajátítsák, hogy képesek legyenek hallott és olvasott szöveg megértésére, valamint szóbeli üzenetek közvetítésére. Az egész életen át tartó tanulás részeként a segédeszközök, a szótárak és az internet megfelelő használata alapvető követelmény.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége. Birtoklása felkészíti az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

A tanulóknak el kell sajátítani az alapvető matematikai elveket és folyamatokat a matematika nyelvén, tudni kell matematikai úton indokolni az eredményeket.

Képesnek kell lenni a felvetett problémában megjelenő információk, adatok kigyűjtésére, rendszerezésére, valamint arra, hogy az újonnan megszerzett ismeretet beillessze az addigi ismeretek rendszerébe. A matematikai kompetenciáknak más területen is alkalmazható képességgé kell válnia.

Természettudományos kompetencia

A természettudományi nevelés megújításának egyik lényeges eleme a tanulók gondolkodási képességének, tanulási stratégiáinak fejlesztése, amelyben a természettudományi megismerés és az ismeretek alkalmazása, sajátos logikájának elsajátítása mellett kiemelt feladat a kreatív, kritikai és alternatívákban gondolkodás, a modellalkotás kifejlesztése. Ösztönözni és segíteni kell a tanulókat abban, hogy környezetük történéseit befolyásolni akaró és tudó, aktív és felelős állampolgárok legyenek. Ismerjék a folyton változó világ eseményeit, és tudjanak felelősen cselekedni a fenntartható fejlődés érdekében.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatára való képesség a munkában, a szabadidőben és a kommunikációban. Ezek a kompetenciák a logikai és kritikai gondolkodással, a magas szintű információkezelési készségekkel és a fejlett kommunikációs készségekkel állnak kapcsolatban. Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásához kapcsolódó készségek a legalapvetőbb szinten a multimédia technológiájú információk keresését, értékelését, tárolását, létrehozását, bemutatását és átadását, valamint az internetes kommunikációt és a hálózatokban való részvétel képességét ölelik fel.

Tanulóinknak a képzés végére ismerniük kell a világháló használatához kapcsolódó etikai elveket, a személyes szféra és a kulturális különbségek tiszteletben tartását, az internetes oldalak elérését, az azon történő keresést, az internet alapú szolgáltatások használatát. Tudjanak elektronikusan információkat gyűjteni, azokat feldolgozni és felhasználni.

I.3. A NAT, a kerettantervek és a helyi szintű szabályozás

I.3.1 Az intézményre vonatkozó külön szabályok

A NAT-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak érvényesülését a tartalmi szabályozás következő szintjét jelentő, a pedagógiai munka szakaszainak sajátosságaihoz igazodóan készült kerettantervek biztosítják.

Ezen kerettantervek kidolgozásánál figyelembe vették a köznevelési törvény azon rendelkezéseit, amelyek az iskolarendszerű felnőttoktatásban az általános szabályoktól való eltérést engedélyezik.

A köznevelési törvény egyes iskolatípusokra megfogalmazott céljait és követelményeit a felnőtt (illetve a tankötelezettségen túl lévő) tanulók a nappali tagozat munkarendjétől eltérő tanulási utakon is teljesíthetik.

Az esti oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább ötven százalékát, levelező oktatás esetében legalább tíz százalékát el kell érnie.

A felnőttoktatásban azonban az oktatás megszervezhető a nappali oktatás munkarendje szerint is azon tanulók részére, akik nem kizárólag felnőttoktatásban vehetnek részt. A nappali

oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább kilencven százalékát el kell érnie.

A felnőttoktatásban tanulók a tanári útmutatást egyéni felkészüléssel kiegészítve tudnak eleget tenni tanulmányi kötelezettségüknek.

Az iskolarendszerű középfokú felnőttoktatás követelményei - beleértve az érettségi vizsga követelményeit is – azonosak a nappali oktatás követelményeivel.

Az esti és levelező munkarend szerint szervezett felnőttoktatás esetében a tanév rendjében meghatározott tanítási napokat az egyéni felkészülés keretében tanulásra fordított – az iskola által előírt – napokkal együtt kell számítani, ezért iskolánkban az esti munkarend szerint szervezett oktatást heti három napon, a levelező munkarend szerint szervezett oktatást heti két napon szervezzük meg.

I.3.2 Az évfolyamszervezés feltételei

A felnőttoktatásba igen eltérő előzetes ismeretanyaggal, felkészültséggel és iskolai múlttal kerülnek be a tanulók. Éppen ezért a tanulók nem feltétlenül a kezdő évfolyamra iratkoznak be, hiszen előfordul, hogy már elvégezték más iskolában a gimnázium 9. esetleg 10. évfolyamát, vagy a szakmunkásképző iskola elvégzése után kívánnak érettségi bizonyítványt szerezni. Ilyen esetben ők a magasabb évfolyamon kezdhetik meg tanulmányaikat.

I.4. A tanulók személyiségének fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

Fontos, hogy a fiatalokú felnőttek nagyobb hányada középiskolai végzettséggel hagyja el a közoktatást, és szakképzetten lépjen a munkaerőpiacra. A tanulók rendelkezzenek informatikai ismeretekkel, ismereteik, képességeik továbbfejlesztéséhez tegyenek szert tanulási képességekre. A kommunikációs készség, a gyors problémafelismerő és döntési képesség, a konfliktusok kezelése és az elviselésükhöz szükséges képességek, a kritikai gondolkodás, az együttműködési képesség, a megbízhatóság, a minőségért érzett felelősség birtoklása elengedhetetlen a magasabb kvalifikáció eléréséhez.

Kiemelt figyelmet fordítunk az alapvető fontosságú készségek – így döntően az olvasási, a szövegértési készség fejlesztésére – hiszen hiánya a tanulási kudarcok legfőbb oka.

A klasszikus tanulási képességek elsajátítása mellé új, a munkaerőpiacon ma már nélkülözhetetlen készségek, az úgynevezett kulcsképességek kialakítása is nélkülözhetetlen. Ezek olyan általános, a szakmai ismeretektől független képességek, melyek minden munkakör betöltését megkönnyíthetik. A csoportmunkára való készség, a rugalmasság, a kreativitás, a stressztűrő képesség, a nyitottság, a kompromisszumkészség, az idegen nyelv ismerete ma már elengedhetetlen munkavállalói sajátosságok. A kulcsképességek célirányosan fejleszthető készségek, melyek nagyban elősegíthetik a munkaerő-piaci elhelyezkedést, a munkahely megtartását.

Célunk a társadalmilag hasznos magatartásformák kialakítása, a tanuláshoz szükséges motiváció megteremtése, a munkavégzésre való szocializálás, az alapkészségek és képességek fejlesztése, a tanulók élettervezésének elősegítése, sikerélményhez juttatása a tanulásban.

A célok megvalósítása a nevelés előtérbe helyezését igényli, alapvető fontosságú, hogy a szabálykövető magatartás kialakítása, a képességek fejlesztése, az általános műveltség

ismeretanyagának elsajátíttatása egymással összehangoltan történjen. A kerettantervek alapján meghatározott tananyagok elsősorban a szocializációhoz, a munkatevékenységhez szükséges tudás megszerzését, képességek és készségek fejlesztését szolgálják, ezért a tananyag feldolgozása nem a tananyag „leadását”, hanem a tanulók cselekvő részvételét igényli.

Összességében célunk olyan kínálatbővítő stratégia megfogalmazása, amelyben a tanulási folyamat szervezése és irányítása a jelenleg működő felnőttoktatásnál jóval nagyobb szerepet kap.

I.4.1. A személyiségfejlesztés céljai

Iskolánkban – középfokú felnőttoktatási intézmény lévén - nagyjából kialakult, kisebb részben alakulóban lévő személyiségjegyekkel érkeznek tanulóink. Ezek formálását, a pozitív tendenciák erősítését, a negatívak lehetőség szerinti visszaszorítását a szülői, családi háttér ismert hiányosságai okán, megnövekedett felelősségünket előtérbe helyezve komoly feladatnak tekintjük.

A személyiségfejlesztés az iskolai élet minden tevékenységében megjelenik.

A **hagyományos értékrend** megerősítésére különösen nagy súlyt helyezünk minden képzési területen, kihasználva az egyes tantárgyakban meglévő lehetőségeket. Minden tantárgyban megjelenítjük és kihasználjuk az ismeretszerzésre, tájékozódásra irányuló képességek fejlesztését, illetve készségszintre való emelését.

Ezek mellett szükségesnek tartjuk az olyan kulcskompetenciák komplex módon való fejlesztését, mint az önismeret, az önfejlesztés, illetve az önprezentáció - ezen belül is kiemelten a kommunikáció képességeket, hiszen csak ezek biztosíthatják a jelenkor változó világában való helykeresésnek és megtalálásának a lehetőségét.

Végső célként egy olyan optimális, mégis tanulónként egyénre szabott személyiségkép formálását tartjuk elsődlegesnek, amely mind az egyén, mind a társadalom számára a legtöbb biztosítékát nyújthatja az eredményes, harmonikus, kiegyensúlyozott életnek.

I.4.2. A személyiségfejlesztés főbb területei:

- A tanulók érzelmi, akaratjegyének gazdagítása, önismeretük fejlesztése- a kezdeményező és vállalkozó készségek, illetve a felelős társadalmi magatartás kialakítása, a koherens értékrendszerre épülő világkép formálása.
- A tanulók műveltségének, világszemléletének, világképének formálása- az egyes műveltségi területek a képzési szakiránynak megfelelően adottak.
- A tanulók életvitelével kapcsolatos személyiségfejlesztési feladatok
drogprevenció
egészségkárosító szokások elkerülése, tudatos egészségvédő viselkedés
a sport, mint aktív életforma elfogadása
az életpálya tudatos formálása – karriertervezés.
- A magatartás-, viselkedéskultúra jegyeinek gazdagítása, ezen belül
 - a tiszteletudó, intelligens, kulturált magatartás kialakítása és megkövetelése a tanulóktól az intézményen belül,

- az intézményen kívül elvárjuk, hogy a tanulók viselkedésükkel, magatartásukkal hozzájáruljanak az iskola jó hírnevéhez.

I.4.3 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink:

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatainkat a következő 4 konkrét terület köré csoportosítjuk:

Az értelem kiművelése terén elvégzendő feladatok:

- a megismerési vágy fejlesztése: az érdeklődés (mint tanult motívum) pozitív élményekkel történő felkeltése, a kielégítését szolgáló aktivitás lehetőségének biztosítása. Tanulási motívumként működhet a továbbtanulási szándék, az önfejlesztés igényének kialakítása. Ehhez szükséges, hogy a tanuló meg is tapasztalhassa a tudás gyakorlati hasznát.
- A tapasztalati és értelmező tanulás elsajátítása: fontos a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata, valamint a rendszeres, alkotó jellegű feladatok. A tanulóknak ki kell alakítani az optimális teljesítményvágyat. Ezt előmozdítja, ha az iskola következetesen, reálisan értékeli a tanulói teljesítményt.
- Az önálló tanulás képesség fejlesztése, az önképzés igényének kialakítása eredményesebbé teszi a tanulási folyamatot.

A segítő életmódra nevelés területén elvégzendő feladat:

- a szociális értékrend fejlesztése: a pozitív egyéni értékrend kialakulásának segítése,
- szociális képességek fejlesztése: segítségnyújtás ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek kapcsolatrendszerük gazdagítására.

Az alkotóképesség, a kreativitás fejlesztése:

- Az egyéni képességeknek megfelelő módszerek alkalmazása: nyelvtanulásban és az informatika oktatásában
- Egyéni karakterek, tehetségek felkutatása és bevonása az iskolai életbe
- Egyéni motivációk figyelembe vétele a tanulási folyamatban
- Egyéni ötletek, fantázia kibontakoztatásának biztosítása az iskolai rendezvényeken.

I.4.4. A személyiségfejlesztéshez kapcsolódó kulcskompetenciák

A hatékony, önálló tanulás képessége

A hatékony, önálló tanulás a tanuló ember aktív, értelmezést kívánó, értelmezést létrehozó tevékenysége, amelyet egyénileg vagy csoportban végez. A tanulás hatékonysága, eredményessége fokozható, ha az egyén maga tervezheti, kivitelezheti, és maga értékelheti saját tanulási folyamatait. A belső motivációk, az önszabályozás tudatossága, a megfelelő módszerek ismerete alapvető feltétel ezen elv megfelelő érvényesüléséhez.

Tanulóink, önmaguk megismerésével, adottságaiknak, képességeiknek felmérésével, tudatosításával, s mindezen ismereteiknek a tanulási folyamatokban való tudatos alkalmazásával jelentős mértékben fokozhatják e folyamatok eredményességét, hatékonyságát.

Szociális kompetencia

A szociális kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, nem nélkülözhetik a magatartás minden olyan formáját, amelyekkel az ember hatékonyan és építő módon élhet, valamint meg tudja oldani a kialakult konfliktushelyzeteket is.

A személyes és szociális jólét megköveteli az egyén fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretek meglétét, felismerve abban az egészséges életvitel meghatározó szerepét. Elengedhetetlen az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése és betartása az élet minden területén.

Tanulóinkat megtanítjuk arra, hogy a mindennapok különböző területein hatékonyan tudjanak kommunikálni, törekedjenek az együttműködésre, tiszteljék és fogadják el a máságot. Hangsúlyt helyezünk a közösségi tevékenységekre, a jó döntés fontosságára, és a döntéshozatalban való részvételre.

A tanulók erkölcsi nevelése

Feladatunk az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása, és meggyőződéssé alakításával hozzájárulunk a szociális kompetenciák tudatos kialakításához.

A személyiségfejlődés akkor tekinthető kedvezőnek, ha a társadalmilag értékes normák belső szükségletté válnak, vagyis kialakulnak az úgynevezett „önszabályozó” funkciók. Fontos, hogy az erkölcsi értékek a mindennapi cselekvésen keresztül az értékek tudatosításával a hétköznapi élet irányítására alkalmas jellemformáló erővé váljanak.

Állampolgári kompetencia

Feladatunk az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Igyekszünk felkelteni az érdeklődést a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Fejlesztjük a tanulók igényeit a közösségi tevékenységre, az iskolai közéletben való részvételre.

Vállalkozói kompetencia

A vállalkozói kompetencia és kezdeményezőképeség segíti az egyént a mindennapi életben abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készítsen és hajtson végre.

A szükséges ismeretek egyrészt az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerését, értelmezését, másrészt a gazdaság működésének átfogóbb megértését, a pénz világában való tájékozódást foglalják magukban. Az egyénnek tudatában kell lennie a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeivel is.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

A pozitív attitűdöt a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában egyaránt. Feltételezi a célok elérését segítő motivációt és elhatározottságot, legyenek azok személyes, másokkal közös és/vagy munkával kapcsolatos célok vagy törekvések.

Kulturális kompetencia

A kulturális kompetencia a gondolatok, élmények és érzések különféle módon - többek között zene, tánc, irodalom, szobrászat és festészet által - történő kreatív kifejezését foglalja magában. Fontos szerepe van a közízlés alakulásában, az esztétikai tényezők mindennapjainkban betöltött szerepének formálásában. Tudatosítja az európai kultúra sokszínűségét, a más kultúrák elfogadása és tisztelete melletti identitástudatot. Nem csupán az öncélú kulturális tudást, hanem az adott kultúrában való hatékony kommunikáció képességét jelenti. Ez feltételezi a másik kultúra kommunikációs szokásait irányító normák ismeretét.

A kulturális kompetencia körébe tartozó ismeretek:

- Az emberiség történelméről tanúskodó jelentős kulturális alkotások alapszintű ismerete, beleértve a populáris kultúrát is.
- A nemzeti és európai kulturális örökség és ezek világban elfoglalt helyének az ismerete.
- Az európai kulturális és nyelvi sokszínűség tudatosítása.
- A közízlés alakulásának és az esztétikai tényezők mindennapi életben betöltött fontosságának a felismerése.

A kulturális kompetencia felöleli a következő készségeket:

- A különböző kifejezőmódokon keresztül történő művészi önkifejezés a saját tehetségnek megfelelően.
- A kultúra tág értelmezésén alapuló műalkotások és előadások értékelése és élvezete.
- A saját egyéni kreatív és kifejezési szempontok és megnyilatkozások másokéhoz való viszonyítása.
- A kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

Tanulóinknak a képzés végére képesnek kell lenni az önkifejezésre, műalkotások és előadások elemzésére, saját nézőpontjuk összevetésére mások véleményével.

I.5. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az Európai Közösség különböző fórumain fogalmazódtak meg azok az elvek, ismeretek, képességek, amelyeket az iskoláknak valamennyi tanuló számára közvetíteni kell ahhoz, hogy az „Egységes Európa” eszméje megvalósulhasson.

- Tudatosítani kell a tanulóknak, mint európai polgároknak a felelősségüket az olyan értékekért, mint a kultúrák közötti különbség, a demokrácia, a szolidaritás és a tolerancia.

- Fontos, hogy az iskolából kikerülő tanulók tudjanak kommunikálni a sajátjukon kívül egy másik nyelven is.
- Fel kell lépni a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus valamennyi megnyilvánulási formája ellen.

Iskolánkban a legjelentősebb közösségi csoport az osztályközösség. A képzés kezdetétől fontos feladat hárul az osztályfőnökökre, mert az osztályok nemcsak életkor, előképzettség, szakmák és munkahelyek tekintetében heterogének, hanem szociális háttérük, társadalmi környezetük, családi körülményeik is nagyon különbözők.

Életkor szerint iskolánkban nagyon színes a paletta, az alig nem tanköteles 18 évesek az érettebb korúakkal alkotnak közösségeket, így az osztályfőnököknek és a tanároknak a pedagógiai kompetenciák mellett andragógiai kompetenciákkal is rendelkezniük kell.

Az életkor összefüggésbe hozható az ismeretek frissességével, a tanulási kompetenciák fejlettségével, mert a fiatalabb korosztálynál javítanunk kell a rossz beidegződéseket, az idősebbeknél újra fel kell építenünk a tanulási technikákat, mert nem ritka, hogy 10-15 év távlatában nem részesültek képzésben.

A munkahelyek egyre kevésbé támogatják a tanulást. Szerencsésnek mondható, ha közömbösek és nem akadályozzák, rosszabb esetben azonban nehézségeket gördítenek a rendszeres iskolába járás elé.

A szociális háttér, a családi körülmények nagyban elősegíthetik a tanuláshoz való pozitív hozzáállást, de éppúgy lehetnek gátló tényezők is. Az osztályfőnök és a szaktanárok vezetésével az osztályközösségeket neveljük arra, hogy társaik beilleszkedését, közösségi életét kísérvék figyelemmel, és egészséges ösztönzéssel terelgessék egymást a kitűzött célok felé.

A felnőttoktatásban az egyik meghatározó gátló tényező az időhiány. Már a képzés kezdetén szembesülnek a tanulók azzal, hogy a tanulás a megszokott életvitelük és életmódjuk megváltoztatásával jár. Az új időbeosztás kialakítása komoly nehézséget jelent, stresszállapotot hoz létre, amit igyekszünk enyhíteni az idővel való ésszerű gazdálkodás megbeszélésével.

Az előbbiekből következik, hogy a felnőttek oktatásánál a társadalmi gondok, ellentmondások megsokszorozódva jelennek meg az iskola falai között. A családi nehézségeik mellett mindazokat a problémákat magukkal hozzák, amelyek korunk hétköznapijaiban nyomon követhetők.

Ezért a hétköznapi értelemben vett közösségfejlesztés a kiindulópontja a kulcskompetenciák kialakításának.

Az iskolarendszerben törvényileg meghatározottak azok a kvalifikációk, melyek az oktatásban való részvételhez szükségesek. Ez azonban azt a veszélyt is magában hordja, hogy a tanári képesítés meglete feljogosítja a pedagógust a felnőttoktatásban való részvételre akkor is, ha semmilyen korábbi tapasztalata nincs az érintett célcsoportról, azaz nincsenek andragógiai ismeretei.

A felnőttoktatásban a pedagógiában megszokott alá-fölérendeltségi viszonyt ideális esetben mellérendeltség, azaz partnervizony váltja fel. Ennek lényege, hogy a tanár olyan felnőtt tanulókkal dolgozik együtt, akiket egyenrangúként kezel különböző szituációkban, elismeri, és a tanítási-tanulási folyamatba beépíti előzetes tapasztalataikat.

Tantestületünk olyan pedagógusokból áll, akik évtizedes felnőttoktatási gyakorlattal rendelkeznek, és lépést tartanak a változó elvárásokkal.

Célunk az, hogy tanulóink

- Egyénileg és csapatban egyaránt hatékonyan oldjanak meg problémákat;

- Döntéseiket meggyőző érvekkel tudják alátámasztani, azokért mindig felelősséget vállaljanak;
- Tudják kezelni a krízishelyzeteket;
- Törekedjenek a személyes előítéletek leküzdésére, a közösség és a közösségi érzés kialakítására;
- Ismerjék kötelességeiket és jogaikat;
- Azonosuljanak az iskola célkitűzéseivel;
- Alakuljon ki bennük tudásvágy, a teljesítményüket a képességeik határozzák meg;
- Őrizték meg és gyarapítsák környezetük értékeit;
- Képesek legyenek egy reális életképció kialakítására.

Iskolánkban korlátozottak a tanórákhoz szorosan nem kapcsolódó, tantárgyakon kívüli nevelési lehetőségek, ezért a közösségfejlesztés, személyiségfejlesztés legfontosabb színtere a tanítási óra. Egyéb lehetőségei bármilyen közös szabadidőprogramok.

Az iskolai diákönkormányzat létrehozása és működtetése az iskola életében nélkülözhetetlen, a jogszabályban előírt jogosítványain felül az iskolához való viszonyt, a „tanuló felnőtt” státusz kívánalmait alakító funkciót is ellát.

I.6. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egészséget sokan sokféleképpen határozzák meg. Más fogalmakat használnak a nemzetközi szervezetek, az egészségpszichológiában jártas kutatók, a mindennapi gyógyításban résztvevő orvosok, s másként közelítenek saját egészségükhöz a laikusok. Kinek a betegség hiánya, kinek a mindennapi tevékenységekre való képesség, kinek a jó erőnlét vagy éppen a jókedv, a boldogság állapota jelenti az egészséget. Egy biztos: egészségünk nem tekinthető statikus állapotnak, napról-napra dinamikusan változik és számos tényező befolyásolja. Az egészség egyfajta adaptációs (alkalmazkodási) készségként is felfogható, amellyel a körülöttünk lévő változásokra reagálunk. A sikeres adaptáció jó, megfelelő egészséggel lehetséges csak.

Az egészségfejlesztés célja, hogy az egyének, közösségek képessé váljanak az egészség feletti kontroll megszerzésére annak érdekében, hogy javuljon az egészségi állapotuk és az életminőségük.

Az egészségfejlesztés módszerei rendkívül sokfélék, a közneveléstől kezdve a speciális egészségi problémákkal küzdők számára fenntartott tanácsadó-segítő szolgáltatásokig terjednek. A gyakorlatban az egészségfejlesztés ma még gyakran leszűkül az egészségnevelésre, mely egyedül az információk, a tudás átadása révén kíván szemléletváltozást elérni az érintetteknel. Az egészségfejlesztésnek valóban fontos része az egészségnevelés, de csak egy módszer a többi mellett, s önmagában alkalmazva ritkán hatékony hosszabb távon.

Hatékony egészségfejlesztés az egyének és a közösségek akarata, motivációja nélkül nem lehetséges, igaz, támogató társadalmi háttér nélkül sem.

Azok a módszerek a leghatékonyabbak, amelyek az egyének, közösségek részvételével azokon a színtereken valósulnak meg, amelyeken az emberek a mindennapi életüket élik, s ahol részvételük a saját egészségük fejlesztésében „magától értetődő”.

A közösségi színtereken megvalósuló egészségfejlesztés segíthet bennünket ahhoz, hogy jobb egészségi állapotot érjünk el.

Az egészségnevelés, fejlesztés feladatköre a felnőttoktatásban nem redukálható a propagandisztikus felvilágosítás szintjére. A felnőtt élethelyzetben már kialakult egészségvédelemmel, egészséges életmóddal kapcsolatos szokások csak korrekt, korszerű, ismeretszerzési folyamat hatására korrigálhatók illetve hagyhatók jóvá.

Ezért ebben a munkában kiemelt szerepet tölt be a biológiaoktatás, a humánbiológiai ismeretek hangsúlyozásával.

I.6.1 Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a rizikóvállalás és határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

Az egészségfejlesztés kapcsán megjelennek olyan életkori sajátosságokhoz is illesztendő lényeges témák, mint például:

- az egészséges táplálkozás témái,
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás,
- nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- a testi higiénia,
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés),
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás,)
- a testedzés, a mozgás,

Az iskolai egészségfejlesztés megvalósítása megjelenik a tanár magatartásában, az intézmény szervezettségében. Így:

- Gondoskodunk az osztálytermek megfelelő, rendszeres szellőztetéséről,
- Az iskola tájékozódik a tanulók tanulást befolyásoló egészségi állapotáról, a rész képesség zavarokról, megjelennek az ezzel kapcsolatos feladatok a pedagógiai programban, s más iskolai dokumentumokban, illetve a tényleges oktató-nevelő munkában.
- Az osztálytermek berendezése megfelel az egészségügyi szempontoknak (Az asztalok, székek mérete igazodik a tanulók testmagasságához.)
- Megfelelő a világítás.
- Megfelelő a számítógépek elhelyezése
- Figyelnek a pedagógusok a tanulók megfelelő testtartására.
- Az ülésrend kialakítása lehetővé teszi minden tanuló számára a megfelelő, egyéni adottságokat is figyelembe vevő (pl. rövidlátás, hallási zavar. . .) testhelyzetben történő figyelmet és tanulást. Ügyelünk arra, hogy az ülésrend időszakonkénti változtatása változatosságot nyújtson a tanulók szemének és gerincének terhelésében.

Az iskolai nevelőmunka minden eszközével fellépünk a súlyos egészségkárosítások (drog, alkohol) ellen.

A testi egészség megőrzése mellett a lelki egészség védelme érdekében mentálhigiénés eszközöket használunk: a tanulók igénye, érdeklődése szerint önismeret-fejlesztő, stb. csoport működtetéséhez szakképzett munkatárs áll rendelkezésre.

I.7. A környezeti nevelés

A környezeti nevelés a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakítását célozza, s komplex módon ötvözi a környezet ismeretét - védelmét. A környezeti nevelést együttesen lokális és globális funkcióként értelmezzük. Lokalitása, hogy a legfőbb nevelési tényező az a miliő, amely az oktatás színterét jelenti – a kulturált, esztétikus környezet alakítása az iskola fejlesztési feladatainak sorában elsődleges, védelmét – a házirend szankcióival is – biztosítjuk.

I.7.1 Az iskola környezeti nevelési szemlélete:

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk, így diákjainkat az oktatáson kívül erkölcsös és környezettudatos életmódra is tanítanunk kell. A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani. Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban, minden iskolai és iskolán kívüli programban törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismerteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet és benne az embert. Munkánk során arra törekszünk, hogy megtanítsuk tanulóinkat arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket, így válhatnak tanítványaink majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó emberekké.

A környezetvédelem, természetvédelem, kulturális értékeink védelme - a fenntarthatóságra nevelés globalitása – a tantárgyi tartalmakban nyilvánul meg, a tantervek az Oktatási Minisztérium ajánlásai szerint készülnek.

I.8. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A felnőttoktatásba bekerülő tanulók között a tanulás szempontjából három magatartásforma figyelhető meg.

- Az idősebbek egy része megijed a tananyag mennyiségétől és nehézségétől, az elvárásoktól. Kiemelt figyelmet kell fordítani az önbizalom erősítésére, a magabiztosság fokozására és a nyíltabb befogadóképesség kialakítására, ellenkező esetben ez a réteg morzsolódik le először.
- A nagyobb önbizalommal, határozott célokkal rendelkezők viszonylag könnyen beilleszkednek az iskola életébe, ők lesznek az első húzóerő az alakuló közösségekben.
- A fiatalabb korosztály egy részének magatartásában egyfajta túlzott önbizalom, vagy annak látszata figyelhető meg, akik úgy gondolják, mindenfajta erőfeszítés nélkül juthatnak érettségi bizonyítványhoz. Magatartásuk sokszor kirívó, viselkedésükkel zavarni próbálják a tanári munkát, akadályozzák társaikat a tanulásban. Hangsúlyt helyezünk arra, hogy nagyon gyorsan elsajátítsák az alapvető magatartásformákat, kerüljék a konfliktusok kialakítását. Ebben a munkában meghatározó szerepe van a tanárokon kívül az idősebb osztálytársaknak, így erőteljesen érvényesül a közösség nevelő, formáló ereje.

A tanulók korábbi életszakaszában felmerülő beilleszkedési és magatartási zavarokból származó esetleges hátrányokat az önismeret fejlesztésével, jó tanulóközösség és tanulási módszerek kialakításával segítjük.

I.9. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A kiemelkedő képességű tanulókat – mint eddigi tevékenységünkben – ösztönözzük a felsőoktatásban, felsőfokú szakképzésben való tanulásra. Ennek érdekében pályázatok segítségével felvételi előkészítőként való részvételüket szorgalmazzuk, illetve lehetőségeink szerint előkészítő kurzusokat tartunk.

I.10 A kiemelt figyelmet igénylő tanulók felzárkóztatását segítő tevékenység

A Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezménynek, melyet a Magyar Köztársaság az 1991. évi LXIV. Törvénnyel hirdetett ki, a 3. Cikk 1. pontjában foglaltak szerint a „szociális védelem és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.”

A köznevelési törvény hatályos rendelkezései pedig megfogalmazzák egyrészt a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, másrészt pedig azt, hogy minden gyermeknek joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön.

Ugyanakkor a gyakorlat nem ezt bizonyítja.

A közoktatás jelenlegi működése nem csökkenti, hanem újratermeli a társadalmi esélykülönbségeket. Ezen tanulók egy része középiskolai, szakmai végzettség nélkül kerül ki

a közoktatásból, és nem tankötelesként megszűnik korábbi „hátrányos helyzetű” státusza. A munkaerő piacon szakmai végzettség nélkül háttérbe szorulnak, megélhetésük, társadalmi egzisztenciájuk veszélybe kerül.

Néhány év után újra megjelennek a közoktatásban, de életkorukból adódóan már a felnőttoktatásban. A jelenlegi gyakorlat szerint működő teljesítményorientált középiskolákban és szakiskolákban a frontális osztálymunkát végző pedagógusok nem tudják (tudták) hatékonyan ellátni a különböző fejlettségi szinten lévő tanulók oktatását, ezért a magukkal hozott tudásanyag pótlása, az alulmotiváltság, a kudarcélmények oldása nehéz feladat elé állítja a felnőttoktatásban tanító pedagógusokat.

Amíg a tankötelezettséget teljesítő hátrányos helyzetű tanulókkal való speciális foglalkozást az EMMI középtávú közoktatási stratégiája támogatja, és a fejlesztőpedagógusok biztosítják az e feladat ellátásához szükséges tudást, addig a felnőttoktatásban tanító tanárok pedagógus-továbbképzés keretében szereznek ismereteket, tapasztalatokra, empátiájukra és elkötelezettségükre támaszkodva, integráltan a többi tanulóval igyekeznek fejleszteni a „volt hátrányos helyzetű” tanítványaik képességeit, kompetenciáit.

Ennek sikeressége a megszokottól eltérő „más” szemléletet kíván. A kulcsszó és a kiindulási alap az egyéni differenciálás.

Pedagógusaink minden tanulóban a speciálisat, a rá jellemző egyedi sajátosságokat keresik és látják meg. Természetesnek veszik, hogy a legtöbb tanulónak valamikor, valamilyen témában tartósan vagy csak rövid ideig tanulási nehézségei támadnak, vagyis a tanulási nehézségeket a tanulási folyamat természetes velejárójaként kezelik, és nem feltétlenül a tanulóban keresik a hátráltató okokat. Az egyéniesített segítséget minden rászorulóknak meg kell adni és mindenkit a képességei szerint kell terhelni.

A pedagógusok eszköztára kiterjed:

- a tanítási program változatos feldolgozására
- az egyéni tanulás stílus és ütem tekintetbe vételére kiszabott feladatok kiválasztására
- a tananyag differenciált feldolgozására
- a teljesítményszintek széles sávjának elfogadására
- a tanári irányítás mellett az együttműködő tanulás, a csoportmunka valamint az egyéni feladatmegoldások érvényesítésére.

A felnőttoktatás tanterveiben önálló tantervi egységet jelent a felzárkóztatás – hiszen megfelelő feltételekkel bármikor beléphet a jelentkező – így a felzárkóztató tevékenység a tantárgyi korrepetálásokkal bővül.

I.11. Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok megoldásában együttműködünk a SZITI Egyesülettel, valamint a szakmai szervezetekkel. Az intézmény specifikuma, hogy a hátrányos helyzet oldása, kezelése a napi oktatómunka szerves része, így önálló tevékenységként nem különítjük el.

I.12. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az elmúlt években iskolánkban növekedett azoknak a tanulóknak a száma, akik a munkájukat elvesztve nehéz anyagi körülmények között élnek. Egyre nagyobb problémát jelent a friss

szakmunkás-végzettségűek munkába állása is. Ezek a tényezők tovább növelik a tanulók esélyegyenlőtlenségét és tanulási nehézségeit.

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók felmérése az osztályfőnökök kiemelt feladata.

A törvényi változások következtében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény 83.§ (2) bekezdésének c) pontja, valamint az Nkt. végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet 33.§-ában foglaltak alapján a tanórai foglalkozás és a felzárkóztató foglalkozás a tanulók számára térítésmentesen biztosított köznevelési feladat, a korábbi évek térítési díja megszűnt ezen szolgáltatás igénybevétele esetén.

A Második Esély Közhasznú Magánalapítvány iskolai rendezvények esetén támogatja a szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat. A támogatás formái elsősorban a közművelődésbe való bekapcsolódás erősítése kapcsán kulturális rendezvények látogatásának elősegítése, színházjegyek, mozijegyek, könyvek ajándékozása. A támogatás feltétele, hogy a tanuló tanulmányi munkája képességéhez igazodó legyen.

I.13. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. **A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:**

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak, beszámolójának javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek, dolgozatok összeállítása és értékelése,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális programok szervezése,
- osztályfőnöki, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben,
- iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév augusztusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti a tanulók közösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

I.14. Tanulói jogok az intézményi döntéshozatalban

Az élethosszig tartó oktatás és az egész életen át tartó tanulás alanyi jog, ezért iskolánk tanulói a gimnázium teljes jogú tagjai, megilletik őket a törvényben rögzített jogok.

Az iskola tanulói a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokráciára, közéleti felelősségre nevelés érdekében diákönkormányzatot hozhatnak létre, mely létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti.

A diákönkormányzat döntési jogkört gyakorolhat – a nevelőtestület véleményének meghallgatásával – saját közösségi életük tervezésében, valamint tisztségviselők megválasztásában.

A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segítheti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg öt éves időtartamra.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- Az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- A tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- A házirend elfogadása előtt.

Továbbá a tanuló joga, hogy

- Válasszon a pedagógiai program keretei között a választható tantárgyak közül.
- Igénybe vegye az iskolában rendelkezésre álló eszközöket, az iskola létesítményeit, a könyvtári szolgáltatást.

- Hozzájusson a jogai gyakorlásához szükséges információkhoz, tájékoztassák a jogai gyakorlásához szükséges eljárásokról.
- Az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdésről, az őt nevelő, oktató pedagógus munkájáról, az iskola működéséről, továbbá tájékoztatást kapjon személyét és tanulmányait érintő kérdésekről, valamint e körben javaslatot tegyen, továbbá kérdést intézzon az iskola vezetőihez, pedagógusaihoz, a diákönkormányzathoz, és arra legkésőbb a megkereséstől számított tizenöt napon belül érdemi választ kapjon.
- Vallási, világnézeti vagy más meggyőződését, nemzetiségi önazonosságát tiszteletben tartsák, és azt kifejezésre jutassa, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem ütközik jogszabályba, nem sérti másoknak ezt a jogát, és nem korlátozza a társai tanuláshoz való jogának gyakorlását.
- Jogai megsértése esetén – jogszabályban meghatározottak szerint – eljárást indítson, továbbá igénybe vegye a nyilvánosságot.
- Személyesen, vagy képviselő útján részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában.
- Kérje a foglalkozásokon a részvétel alóli felmentést.
- Kérelmére, - jogszabályban meghatározott eljárás szerint - független vizsgálbizottság előtt adjon számot tudásáról.
- Kérje az átvételét másik nevelési-oktatási intézménybe.
- Választó és választható legyen a diákképviseletben.
- A diákönkormányzathoz fordulhasson érdekképviseletért, továbbá a törvényben meghatározottak szerint kérje az őt ért sérelem orvoslását.
- Kérelmére indokolt esetben szociális támogatásban részesüljön, amennyiben ilyen jellegű támogatásra a fedezet a költségvetésben rendelkezésre áll.
- A tanuló, jogainak gyakorlása során nem sértheti társai és a közösség jogait.

I.15. Partneri kapcsolattartási formák

Iskolánk nyitottságra törekszik, ezért igyekszünk megragadni minden lehetőséget a partnerekkel való együttműködésre. A kapcsolattartás területeinek, fórumainak kiemelt jelentőséget tulajdonítunk.

Belső és külső kapcsolataink a következő területeken működnek:

- Tanulók – iskola
- Szülők - iskola
- Az iskola vezetősége – tanárok
- Tanár – tanár
- Fenntartó – iskola
- Szakképzési, felsőoktatási intézmények – iskola
- Közművelődési intézmények – iskola
- Szakmai szervezetek – iskola
- Médiák - iskola

I.15.1 Belső partneri kapcsolatok

I.15.1.1 Tanulók - iskola

A nevelés-oktatás folyamatában a legfontosabb partnereink az iskola tanulói. A tanulókat az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, igazgató helyettese, a szaktanárok, az osztályfőnökök és az iskolatitkár tájékoztatja.

A tájékoztatás során az alábbi kommunikációs csatornákat építjük ki:

- Rendkívüli osztályfőnöki óra,
- Személyes beszélgetések,
- Tájékoztatás telefonon, írásban, elektronikusan,
- Ünnepek, iskolai rendezvények szervezése,
- Diákönkormányzat ülése.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban, egyénileg, illetve a választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőségével, a nevelőtestülettel.

I.15.1.2 Szülők - iskola

I.15.1.3 Az iskola vezetősége - tanár

Az intézmény egészének tevékenységrendszerében az iskola vezetőségének és pedagógusainak egységes nevelési követelményrendszert kell képviselniük ahhoz, hogy a tanulók személyiségfejlődése eredményes legyen.

Ennek érdekében az iskola vezetősége a tanárokkal, osztályfőnökökkel; az osztályfőnökök a tanárokkal; a tanárok pedig egymással is folyamatos kapcsolatot tartanak.

I.15.2. Külső partnerek

I.15.2.1. Fenntartó - iskola

A gimnázium fenntartója, a Második Esély Közhasznú Magánalapítvány Kuratóriuma tevékenyen részt vesz az iskola életében, kapcsolatot tart az iskola tanulóival, részt vesz az iskolát érintő döntések meghozatalában.

I.15.2.2. Szakképző intézmények, felsőoktatási intézmények – iskola

I.15.2.2.1. Tanulói oldalról

Figyelemmel kísérjük az érettségi utáni szakképzési és felsőoktatási képzési kínálatot, hogy tanulóink napra kész információkkal rendelkezzenek az érettségi utáni továbblépések lehetőségeiről. Ennek érdekében felhívjuk a figyelmet a szakképző intézmények és a felsőoktatási intézmények által szervezett nyílt napokra.

I.15.2.2.2. Intézményi oldalról

Együttműködünk a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézetével. Iskolánk, az ott tanulmányokat folytató andragógus tanár szakos hallgatók hivatalos gyakorló helye.

Az andragógus tanár szakhoz kapcsolódóan a hallgatók csoportos és egyéni hospitálási és tanítási gyakorlatukat teljesítik iskolánkban.

A gyakorlatot mentortanáraink irányítják. A gyakorlat célja, hogy a képzésben részt vevő hallgatók képesek legyenek az iskolarendszerű felnőttoktatásban oktatási tevékenységet végezni, illetve a felnőttek számára szervezett oktatási programokban a felnőttoktatás speciális tervezési, szervezési és értékelési feladatait szakszerűen tudják ellátni.

I.15.2.3. Közművelődési intézmények - iskola

Fórumok:

- Kiállítások látogatása,
- Múzeumi programok szervezése,
- Könyvtárlátogatás,
- Szeged nevezetes épületeinek megismerése,
- Iskolai rendezvények.

I.15.2.4 Szakmai szervezetek - iskola

Kapcsolatok:

- Oktatási Hivatal
- Sulinova Kht.
- Educatio Kht.
- RAABE Tanácsadó és Kiadó Kft.
- Menedzser Praxis Kft.

Fórumok:

- Szakértői, szaktanácsadói, vizsgálónői feladatok,
- Továbbtanulás, továbbképzés,
- Taneszköz- és tananyagfejlesztés,
- Rendezvények.

I.15.2.5. Médiák – iskola

Marketing tevékenységünk szerves része az iskoláról kialakult kedvező kép megőrzése, figyelemfelkeltés.

A megyei és helyi újságok, rádióadók, TV-csatornák szerkesztőbizottságait, munkatársait írott, szóbeli és személyes tájékoztatás útján informáljuk az iskolában folyó munkáról.

Reklámtevékenységünket a média útján is bonyolítjuk.

I.16. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

I.16.1. A vizsgaszabályzat hatálya, célja

I.16.1.1 A vizsgaszabályzat célja

Vizsgaszabályzatunk célja a 20/2012. (VIII: 31.) EMMI rendelet felhatalmazása alapján a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.

I.16.1.2 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- *beszámoltató vizsgákra,*
- *osztályvizsgákra,*
- *osztályozó vizsgákra,*
- *különbözeti vizsgákra,*
- *javítóvizsgákra*
- *pótló vizsgákra*

vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója *különbözeti vizsga letételét írja elő.*

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

I.16.2 Az értékelés rendje

A tanítási-tanulási folyamat kezdetén, közben és végén egyaránt nagy jelentőségű és szükséges, hogy ellenőrizzük és értékeljük a tanulók teljesítményét. Ez egyértelműen tájékoztatja a tanulókat és a pedagógusokat arról a szintről, amelyet a tanulással-tanítással elértek. Útmutatást ad a további munkára vonatkozóan. Célunk, hogy a helyesen motivált folyamatos értékelés vezesse rá a tanulókat a reális önértékelésre, ösztönözze teljesítményüket, ébresszen tanulási kedvet.

Tanulmányok alatti vizsgák:

Beszámoltató vizsga: tantárgyanként egyharmad tanév tananyagának számonkérését jelenti. A tanuló év végi osztályzata a három beszámoltató vizsga tantárgyi jegyeinek átlaga. A beszámoltató vizsga minden tanulónak kötelező vizsga.

Osztályvizsga: a 11. évfolyam végén a kötelező és a kötelezően választott érettségi tantárgyakból az évfolyam teljes törzsanyagából letett írásbeli és bizottság előtti szóbeli vizsga. Minden 11. évfolyamos tanulónak kötelező, a továbblépés feltételeként előírt vizsga.

Osztályozó vizsga: valamely tantárgy teljes tanévi tananyagának számonkérése. Az osztályozó vizsgán a tanuló ötfokozatú értékelést kap, melyet az osztályozó ívre és az egyéb tanügyi dokumentumokra (törzslap, napló, bizonyítvány) az osztályfőnök felvezet.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- ha a tanuló előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni olyan tantárgyból, amelynek a tanítása az intézmény helyi tanterve szerint csak magasabb évfolyamon fejeződik be.
- Ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról távol marad, félévkor és év végén minden esetben osztályozó vizsgán köteles számot adni tudásáról. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható. A kormányhivatal megbízottja megfigyelőként részt vehet a vizsgán.

Különbözeti vizsga: iskolaváltás feltételeként írhatja elő az intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet a gimnázium a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell a gimnázium igazgatójának határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Javítóvizsga: javítóvizsgát tehet a tanuló, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- ha a tanuló megkezdett, de tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt sikertelen osztályvizsgát, osztályozó vizsgát, különbözeti vizsgát és pótló vizsgát tett,
- osztályvizsgáról, osztályozó vizsgáról, különbözeti vizsgáról, számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik.

Pótló vizsga: pótló vizsgát tehet a tanuló, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a választadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó

pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetőek. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

I.16.3. A vizsgatárgyak részei és követelményei

I.16.3.1 Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv és irodalom vizsga az adott évfolyamra a helyi tantervben meghatározott követelmény alapján szövegértés-szövegalkotási képességet mérő feladatlap megírásából és tananyag ismeretét ellenőrző szóbeli vizsgából áll.

Irodalom

Írásbeli és/vagy szóbeli vizsgaforma, amely az adott évfolyam(ok) tananyagát kéri számon.

Az írásbeli vizsgán szövegalkotási készséget vizsgáló feladatot kell megoldania a tanulónak.

Értékelés: 20 nyelvhelyesség, 20 szerkezet, 20 tartalmi kifejtés

A félévzáró szóbeli vizsgára a szaktanárnak 6. év végi osztályozó vizsgára 10 tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételkifejtés önállóan, szabadon történik és kitér a stílustörténeti, alkotóval kapcsolatos és irodalomelméleti ismeretekre is.

Értékelés: a maximálisan elérhető pontszám 40 pont: 25 a tartalom, 15 az előadásmód. Az általános százalékos értékeléssel pontosan kiszámítható az érdemjegy.

Magyar nyelv

Írásbeli vizsgán szövegértési feladatlapot ír. Értékelés: 50pont. A helyesírás értékelése az érettségi szabályai szerint történik. A nyelvtan szóbeli vizsgára épül. A félévzáró szóbeli vizsgára a szaktanárnak 6. év végi osztályozó vizsgára 10 tételből álló tételsort kell összeállítania. Az szóbeli tételekhez a tanuló legalább három gyakorlati feladatot kap, melyek alapján a tételét kifejti.

Az írásbeli vizsga időtartama 45-60 perc, a szóbeli vizsgáé maximálisan 15 perc.

Értékelés: maximálisan 50 pont szerezhető: tételkifejtés: 10, első feladat 10 pont, második feladat 10 pont, harmadik 10 pont, előadásmód 10 pont. Az érdemjegy kialakítása az általános százalékos értékelésnek megfelelően történik.

I.16.3.2 Történelem

A történelemvizsga írásbeli és/vagy szóbeli részekből áll.

Az írásbeli és a szóbeli vizsga az érettségi vizsgaszabályzat történelemvizsgáztatására vonatkozó utasításainak szellemében és formájában kéri számon a tanuló ismereteit, az adott tanév tananyagát figyelembe véve.

Az írásbeli vizsgarész egy rövid válaszokat igénylő részből és két röviden kifejtendő esszéből áll.

A rövid választ igénylő kérdések topográfiai, kronológiai és fogalomhasználati kérdéseket tartalmaznak. A két esszé közül az egyiknek egyetemes történeti, a másiknak magyar történelmi témát kell felölelnie. Az esszék formája és értékelése megegyezik az érettségi vizsga dolgozatainak formájával és értékelésével. Az írásbeli vizsga időtartama 45-60 perc.

A szóbeli vizsgán tíz tételből kell húzni a tanulónak. A húzott tételekhez a tanuló forrásokat kap, amelyek felhasználásával kell kifejtenie a kapott tételt. A feleltetés maximális időtartama 15 perc.

A vizsga pontjainak megoszlása:

Írásbeli vizsgarész: 60 pont, ebből a rövid választ igénylő feladatokkal 30 pontot, a kifejtendő feladatokkal $2 \times 15 = 30$ pontot lehet elérni. A szóbeli vizsgán elérhető pontszám 40 pont. Az összes elérhető pontszám 100 pont.

I.16.3.3 Élő idegen nyelvek

Az idegen nyelvi vizsga írásbeli és/vagy szóbeli vizsgarészekből áll.

Az írásbeli vizsga számon kéri a megfelelő tanév vagy tanévek tananyagát az érettségi vizsga követelményei és feladattípusai szerint. Így az írásbeli vizsga évfolyamonként a következő részekből állhat: nyelvhelyesség és/vagy fogalmazás-szövegalkotás (esetleg ezek helyett olvasásértés és hallás utáni megértés). A tanuló–a fogalmazási feladat kivételével–nem használhat segédeszközt, a fogalmazási feladat megoldásakor szótár használata megengedett. Az írásbeli vizsga 45-90 perces, az elérhető pontszám a szaktanár által az aktuális feladatlagra meghatározott pontszám.

A szóbeli vizsga részei: kötetlen beszélgetés meghatározott témában, és/vagy egy szituáció eljátszása és/vagy képleírás, vagy egy adott téma önálló kifejtése megadott szempontok alapján. A feladatokat tételhúzás alapján kapja a vizsgázó. A szóbeli vizsgán a maximálisan elérhető pontszámot úgy alakítjuk, hogy az írásbeli-szóbeli pontarány közelítsen az érettségi vizsga írásbeli-szóbeli pontarányához.

I.16.3.4 Matematika

A matematikavizsga egy 45-90 perces feladatlap írásbeli megoldásából áll.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői az alábbiak: legalább hat, de legfőljebb hét feladtból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb fejezeteinek legalább 75%-át érinti. A feladatok közül két feladat az alapfogalmak, definíciók, egyszerű összefüggések ismeretét ellenőrzi, legalább négy (egy vagy több kérdésből álló) feladat pedig a vizsga tárgyát képező időszak legfontosabb feladattípusait tartalmazza. Az utóbbi feladatok közül két feladat könnyebb (rutinfeladatok), legalább két feladat pedig az összetettebb feladatok közül való. Amennyiben a tanuló elérte a teljes írásbeli pontszám 12%-át, de ne érte el a 25%-ot, szóban javíthat.

I.16.3.5 Fizika

A vizsga egy 45-60 perces írásbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli vizsga öt feladtból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb fejezeteinek legalább 75%-át érinti. A feladatok közül két feladat az alapfogalmak, törvényszerűségek, egyszerű összefüggések ismeretét ellenőrzi, további három feladat pedig a vizsga tárgyát képező időszak legfontosabb feladattípusait tartalmazza. Az utóbbi feladatok közül egy feladat könnyebb (rutinfeladatok), két feladat pedig az összetettebb feladatok közül való.

I.16.3.6 Biológia

A vizsga egy 45-60 perces írásbeli vizsgarészből áll. Az írásbeli vizsgára 60 pont adható. Az írásbeli vizsga legalább öt feladtból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév fejezeteinek legalább 75%-át érinti. Az írásbeli feladatsor megoldásával 60 pontot lehet elérni. A feladatok között szerepelnie kell az alábbi feladattípusoknak:

- ábraelemzés
- rövid választos feladatok
- feleletválasztós (teszt) feladatok

I.16.3.7 Kémia

A kémiavizsga egy 45-60 perces írásbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga legalább öt feladatot tartalmaz, amelyek tananyaga a félév vagy tanév fejezeteinek legalább 75%-át érinti. Az írásbeli feladatsor megoldásával 60 pontot lehet elérni.

A feladatok között szerepelnie kell az alábbi feladattípusoknak:

- rövid kiegészítendő típusú feladatok
- feleletválasztós (teszt) feladatok
- legalább két számítási feladat

I.16.3.8 Földrajz

A földrajzvizsga egy 45-60 perces írásbeli vizsgából áll.

Az írásbeli vizsgára a teljes pontszám 50pont.

Az írásbeli vizsga legalább öt feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb fejezeteinek legalább 75%-át érinti (általában fejezetenként két feladat félévi, egy feladat év végi számonkérés esetén). A feladatok között tartalmilag három feladattípusnak feltétlenül szerepelnie kell:

- alapvető térképi-topográfiai ismereteket ellenőrző,
- alapfogalmakra, definíciókra vonatkozó,
- természeti és/vagy társadalmi-gazdasági jelenségekkel, folyamatokkal kapcsolatos egyszerű számítási feladat.

I.16.3.9 Digitális kultúra

A digitális kultúra vizsga gyakorlati része egy feladatlapon szereplő feladatok megoldásából áll. A gyakorlati feladatlapon tartalmi jellemzői az alábbiak:

Legalább két, de legföljebb három (egyenként esetleg több részből álló) feladatból áll, amelyek tananyaga a félév vagy tanév legfontosabb fejezeteinek legalább 75%-át érinti. A feladatok közül egy feladat egy összetett problémamegoldást ellenőriz. A másik (vagy másik két) feladat pedig a vizsga tárgyát képező időszak legfontosabb feladattípusaiból könnyebb feladat megoldását várja el (rutinfeladatok).

A következő segédeszközöket lehet használni a gyakorlati vizsgán: számítógép, vonalzó. Időtartama 60 perc

Feladatok összetétele a szóbeli vizsgán: a gyakorlati vizsgán nem számon kérhető témaköröket érintő tételek közül kell húznia egyet a vizsgázónak. Felkészülési idő 30 perc. A tételek témakörei megfelelnek a helyi tantervben leírt követelményeknek és ott megadott témaköröknek.

I.16.4. A tanulmányok alatti vizsgák értékelése

9-10. osztály	Vizsgaeredmény (%)		Érdemjegy
	11. osztály	12. osztály	
80 - 100	80 - 100	80 - 100	jeles
60 - 79	60 - 79	60 - 79	jó
40 - 59	40 - 59	40 - 59	közepes
21 - 39	25 - 39	25 - 39	elégséges
0 - 20	0 - 24	0 - 24	elégtelen

I.17. Mentésítés

- A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. Az érettségi vizsgán a mentesített tantárgyak helyett a tanuló – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – másik tantárgyat választhat. A felnőttoktatásban részt vevő tanuló akkor veheti igénybe a pedagógiai szakszolgálat feladatait ellátó intézmények szolgáltatásait, ha nappali oktatás munkarendje szerint folytatja tanulmányait. Ha más munkarend szerint vesz részt a tanuló a felnőttoktatásban, abban a kérdésben, hogy különleges gondozásra jogosult-e, a jogszabályban meghatározott szakértő szakvéleménye alapján kell dönteni.
- Ha a tanuló előrehozott érettségi vizsgát tett valamely tantárgyból, ezáltal e tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette. Az iskola magasabb évfolyamán vagy évisméltás esetén ezt a tantárgyat nem köteles tanulni. Az iskola igazgatója e tantárgyból (tantárgyakból) a tanuló kérelmére, határozatban felmentheti a tanítási óra látogatása, az értékelés és a minősítés alól.

I.18. A tanulói jogviszony keletkezése, megszűnése

A tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és átvétel jelentkezés alapján történik. (Nkt. 50.§ (1)) A felvételtől és az átvételtől az iskola igazgatója dönt.

A tanulói jogviszony a beiratkozás napján jön létre, azonban egyes jogok gyakorlását az intézmény a tanév megkezdéséhez kötheti.

Az iskola felvételi, átvételi rendszerének kialakításakor figyelembe vette a felnőttoktatás alábbi speciális vonásait:

- „A tanuló középfokú iskolában attól a tanévtől kezdve folytathatja tanulmányait felnőttoktatás keretében, amelyben a tizenhatodik életévét betölti.” (Nkt. 60.§ (3))
- A beiratkozás időszaka nem egyezik meg a tankötelesek beíratásának időszakával. A felnőttek életének ritmusa, a nyári időszak jellemzői és különösen a tankötelesek iskolakezdésének szervezési-és anyagi nehézségei miatt az iskolarendszerű

felőttoktatásban elengedhetetlen a jelentkezési határidő meghosszabbítása a statisztikai adatközlés időszakáig.

- A beiratkozás időszakában a felsőbb évfolyamok létszámát is fel kell tölteni. A nagyarányú lemorzsolódás ellensúlyozására és a beiratkozók eltérő tanulmányi háttére miatt a felőttoktatásban nagy szerepet játszik a korábbi iskolai tanulmányok beszámítása és a különbözeti vizsgák rendszere.

I.18.1 A tanulók felvétele

Iskolánkba a felvétel személyesen egyéni jelentkezés vagy hivatalosan meghatalmazott képviselő útján lehetséges.

I. 18.1.1. A jelentkezés folyamata

- A jelentkező
 - arcképes igazolvánnyal igazolja személyi azonosságát,
 - bemutatja a korábbi iskolarendszerű tanulmányait igazoló bizonyítványait
 - jelentkezési lapot tölt ki, amelyen – dokumentumokkal igazoltan és azokkal megegyezően – megadja személyes adatait, elérhetőségét, továbbá azokat az adatokat, amelyek nyilvántartására jogszabály kötelezi a közoktatási intézményeket.¹
 - Aláírásával igazolja, hogy megértette, és tudomásul vette tanulói jogviszonyával, kötelezettségeivel, munkarendjével és az intézmény működésével kapcsolatos tájékoztatást.
- Az intézmény képviselője
 - ellenőrzi a jelentkező személyi azonosságát és egyéb szükséges adatait igazoló dokumentumokat,
 - a korábbi tanulmányokról szóló bizonyítványok alapján tájékoztatja a jelentkezőt lehetőségeiről,
 - tájékoztatja a jelentkezőt a munkarend szabályairól,
 - ellenőrzi a jelentkezési lap kitöltését,
 - az intézmény hivatalos megjegyzéseit a jelentkező jelenlétében (évfolyam, különbözeti vizsgák, felmentések, egyéb megjegyzések) felveszeti a jelentkezési lapra,
 - ellenőrzi, hogy a jelentkező a jelentkezési lapot aláírja¹,
 - tájékoztatja a jelentkezőt további teendőiről.

A jelentkező aláírásával a jelentkező a Forrás Felőttoktatási Gimnáziummal *tanulói jogviszonyt* létesít.

A tanulói jogviszonnyal együtt járó jogok és kötelezettségek a tanév első napján lépnek életbe.

I.18.1.2. A tanuló bejelentési kötelezettsége

A tanuló köteles a jelentkezési lapon megadott bármely adatának megváltozásakor haladéktalanul értesíteni az iskolát.

I.18.1.3. A korábbi tanulmányokat igazoló bizonyítványokra vonatkozó szabályok

- Az általános iskolai bizonyítvány végzettséget igazoló lapjairól az iskola képviselője fénymásolatot készít. Az eredeti bizonyítványt a jelentkezőnek visszaadja, a fénymásolatot a jelentkezési laphoz tűzi.
- A szakmunkás, szakiskolai végzettséget igazoló bizonyítványról – amennyiben a korábbi tanulmányok felsőbb évfolyamba lépéshez nem kerülnek beszámításra – az iskola képviselője fénymásolatot készít. Az eredeti bizonyítványt a jelentkezőnek visszaadja, a fénymásolatot a jelentkezési laphoz tűzi.
- Amennyiben a korábbi tanulmányok felsőbb évfolyamba lépéshez beszámításra kerülnek, a bizonyítványt az iskola őrzi a tanuló jogviszonyának megszűnéséig. A tanulói jogviszony ideje alatt a leadott bizonyítványt a tanuló csak az igazgató engedélyével és csak ideiglenesen viheti el az intézményből. A bizonyítvány ideiglenes kikérésének időpontját és okát a tanuló jelentkezési lapján rögzíteni kell.
- A tanulói jogviszony megszűnésekor a tanuló aláírásával igazolja a bizonyítványa átvételét.

I.18.2. A korábbi tanulmányok beszámításának rendje

9. évfolyamra	általános iskolai végzettséggel, vagy kétéves szakiskolai bizonyítvánnyal;	
10. évfolyamra	gimnáziumi, szakközépiskolai vagy szakiskolai – sikeresen elvégzett – 9. (korábbi évfolyam számozási rendszer szerint 1, nyelvi előkészítő évfolyam esetén 10.) évfolyamról szóló bizonyítvánnyal;	A bizonyítvánnyal a jelentkezőnek igazolnia kell, hogy 9. évfolyamos tanulmányai során érdemjegyet szerzett -magyar nyelv, -irodalom, - matematika, - történelem, - idegen nyelv, - fizika tantárgyakból. Amennyiben a bizonyítványból hiányzik az osztályzat az idegen nyelv vagy fizika tantárgyakból, a jelentkező a 10. évfolyamot megkezdheti azzal a feltétellel, hogy a hiányzó érdemjegyeket legkésőbb a 10. évfolyam befejezéséig, különbözeti vizsgán pótolja. Felsőbb évfolyamba csak abban az esetben léphet, ha a tanulói jogviszonya létesítésekor előírt különbözeti vizsgáit legalább elégséges (2)

		eredménnyel teljesítette.
	szakmunkás végzettséggel;	A bizonyítvánnyal a jelentkezőnek igazolnia kell, hogy 9. évfolyamos tanulmányai során érdemjegyet szerzett -magyar nyelv, -irodalom, - matematika, - történelem, - idegen nyelv, - fizika tantárgyakból. Amennyiben a bizonyítványból hiányzik az osztályzat az idegen nyelv vagy fizika tantárgyakból, a jelentkező a 10. évfolyamot megkezdheti azzal a feltétellel, hogy a hiányzó érdemjegyeket legkésőbb a 10. évfolyam befejezéséig, különbözeti vizsgán pótolja. Felsőbb évfolyamba csak abban az esetben léphet, ha a tanulói jogviszonya létesítésekor előírt különbözeti vizsgáit legalább elégséges (2) eredménnyel teljesítette.
11. évfolyamra	gimnáziumi, szakközépiskolai vagy szakiskolai – sikeresen elvégzett – 9-10. (korábbi évfolyam-számozási rendszer szerint 1-2, nyelvi előkészítő évfolyam esetén 10-11.) évfolyamról szóló bizonyítvánnyal;	A bizonyítvánnyal a jelentkezőnek igazolnia kell, hogy tanulmányai során mindkét évfolyamon érdemjegyet szerzett -magyar nyelv, -irodalom, - matematika, - történelem, - idegen nyelv tantárgyakból, továbbá legalább 2 évfolyamon <u>vagy</u> legalább 60 tanórán tanulta a - kémia, - fizika, - biológia, - földrajz és - informatika tantárgyakat, és azokból osztályzatot szerzett. Amennyiben a bizonyítványból az idegen nyelv érdemjegy hiányzik, a jelentkező abból a tanítási év megkezdése előtt különbözeti vizsgát tehet. A jelentkező a 11. évfolyamra csak abban az esetben nyerhet

		felvételt, ha az idegen nyelv tantárgyból letett különbözeti vizsgájának eredménye mindkét évfolyamon legalább elégséges (2). Amennyiben a jelentkezőt az intézmény különbözeti vizsgára kötelezi kémia, fizika, biológia, földrajz vagy informatika tantárgyakból, a jelentkező a 11. évfolyamot megkezdheti azzal a feltétellel, hogy a hiányzó érdemjegyeket legkésőbb a 11. évfolyam befejezéséig, különbözeti vizsgán pótolja. Felsőbb évfolyamba csak abban az esetben léphet, ha a tanulói jogviszonya létesítésekor előírt különbözeti vizsgáit legalább elégséges (2) eredménnyel teljesítette.
12. évfolyamra	gimnáziumi, szakközépiskolai – sikeresen elvégzett – 9-10-11. (korábbi évfolyam-számozási rendszer szerint 1-2-3, nyelvi előkészítő évfolyam esetén 10-11-12.) évfolyamról szóló bizonyítvánnyal;	A jelentkező, bizonyítványának bemutatásával igazolja, hogy tanulmányai során mindhárom évfolyamon érdemjegyet szerzett - magyar nyelv, - irodalom, - matematika, - történelem, -idegen nyelv tantárgyakból, továbbá, ha választott érettségi vizsgatárgya kémia, fizika, biológia, földrajz vagy informatika, azt legalább 2 évfolyamon <u>vagy</u> legalább 60 tanórán tanulta és abból érdemjegyet szerzett. Amennyiben a bizonyítványból az idegen nyelv érdemjegy hiányzik, a jelentkező abból a tanítási év megkezdése előtt különbözeti vizsgát tehet. A jelentkező a 12. évfolyamra csak abban az esetben nyerhet felvételt, ha az idegen nyelv tantárgyból letett különbözeti vizsgájának eredménye mindhárom évfolyamon legalább elégséges (2). Amennyiben a jelentkezőt az intézmény különbözeti vizsgára kötelezi a választott érettségi

		vizsgatárgyának megfelelő tantárgyból a jelentkező a 12. évfolyamot megkezdheti azzal a feltétellel, hogy a hiányzó érdemjegyeket legkésőbb a 12. évfolyamot lezáró számonkérés kezdetéig, különbözeti vizsgán pótolja. Rendes érettségi vizsgára csak az a tanuló bocsátható, aki a tanulói jogviszonya létesítésekor előírt különbözeti vizsgáit legalább elégséges (2) eredménnyel teljesítette.
--	--	---

A korábban szerzett bizonyítványok beszámítása a jelentkező beszámítási igényéből kiinduló, dokumentumok elemzésén alapuló, adminisztratív döntés, amely a korábbi tanulmányok, és tanulási tapasztalat elismerését szolgálja. A jelentkező a tanulmányok beszámításakor tudomásul veszi, hogy a magasabb évfolyamba lépéséhez az intézmény nem a tényleges szakmai tudását, hanem a korábban szerzett érdemjegyeit vette alapul. Ennek nyomán a tanuló kizárólagos felelőssége, hogy a magasabb évfolyamon folyó oktató munkába történő hatékony bekapcsolódás és az eredményes vizsgák érdekében a beszámított évfolyamok tananyagát önállóan átismételje, megtanulja.

I.18.3. A tanulók átvétele

Tanuló átvételére a Forrás Felnőttoktatási Gimnázium esti munkarendjébe, a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Az átvétel adminisztratív feltétele, hogy a tanuló életkora a köznevelési törvényben előírtaknak megfelelően. Ha egy tanuló egy másik iskola másik iskolatípusából jelentkezik, az igazgató egyéni elbírálás alapján dönt a különbözeti vizsga vagy az évfolyamismétlés szükségességéről. Az átvétel után a tanulóra az adott iskolatípus, évfolyam és munkarend követelményei kötelező érvényűek.

Az átvétel rendje:

- Az átiratkozó tanuló a korábbi közoktatási intézményből hivatalosan kiiratkozik.
- Az átiratkozás során az átiratkozó és az iskola képviselője az I. 18.1.1. pontban leírtak alapján jár el.
- A bemutatott bizonyítványok alapján az iskola igazgatója határozat formájában döntést hoz azzal kapcsolatban, hogy a tanuló a gimnázium melyik évfolyamán folytathatja tanulmányait és milyen formában köteles tudásáról számot adni. A korábbi tanulmányokról szóló bizonyítványokra az I.18.1.4. pontban, a tanulmányok beszámítására az I.18.2. pontban leírt szabályok vonatkoznak.

I.18.4. A tanulói jogviszony megszűnése

A tanulói jogviszony megszűnésének eseteit és az eljárás szabályait a Nkt. 53§ (2), továbbá (4-6) bekezdései, továbbá a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 50§ (4) és a 143§ (7-9) bekezdése részletesen szabályozzák.

I.19. Gazdasági és pénzügyi nevelés – fogyasztóvédelem

Az **Egyesült Nemzetek Szervezete** 1985-ös **Fogyasztóvédelmi Irányelveiben** leszögezte, hogy minden állampolgár fogyasztóként a következő alapvető jogokkal rendelkezik:

- a. az alapvető szükségleteik kielégítéséhez való jog
- b. a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás joga
- c. a különböző termékek és szolgáltatások közötti választás joga
- d. a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretének joga
- e. a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez való jog
- f. az egészséges és elviselhető környezetben való élethez való jog
- g. a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszólás joga
- h. a **tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz szükséges ismeretek és tudás elsajátításához való jog.**

Az Országgyűlés 1997. december 15-én fogadta el a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvényt, melynek első része V. fejezet 17.§-a rendelkezik a fogyasztók oktatásáról.

E törvény írja elő a fogyasztók oktatásának szükségességét a fogyasztóvédelmi jogszabályok megismerése céljából. A törvény szerint a fogyasztók oktatása alapvetően állami feladat, amelyet az oktatási intézmények, a Fogyasztóvédelmi Felügyelőség és az érdekvédelmi szervezetek együttműködve teljesítenek.

Az EU 2002-2006 közötti időszakra szóló V. fogyasztóvédelmi akcióterve alapján a Kormány kidolgozta a középtávú fogyasztóvédelmi politikáját, melynek prioritásai az élelmiszerbiztonság, valamint az elektronikus kereskedelem és a lakossági szolgáltatások (pénzügyi és biztosítási) területe.

A fogyasztóvédelemről szóló törvénynek, valamint az EU jogharmonizációs követelményeknek is eleget téve a NAT-ban is megjelenik a fogyasztóvédelem oktatása.

A Kormány 110/2012.(VI. 4.) számú rendeletével kiadott Nemzeti alaptanterv (Nat) értelmében a helyi tanterveknek biztosítani kell, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására. Kiemelt fejlesztési feladat a Nat-ban a **fogyasztói kultúra kialakítása** is.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja

“A fogyasztóvédelem célja a **fogyasztói kultúra fejlesztése**, és a **tudatos kritikus fogyasztói magatartás** kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.”(NAT)

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a **fenntartható fogyasztás** fogalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban.

Szükséges a társadalmi és **állampolgári kompetenciák** kialakításának elősegítése, a jogaitat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok, felnőttek képzése. A szociális és **társadalmi kompetenciák** fejlesztése, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése, az ún. **cselekvési kompetenciák** fejlesztése.(NAT)

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátíttatni, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a fejlesztés döntő hatása. Amíg fiatal korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig felnőttkorban már megjelenik a jogérzék, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélelénkebbek, ezért is fontos a felnőttek bevonása a nevelési folyamatba.

A napi gazdasági tapasztalatok, a gazdasági élet mind alaposabb és tudatosabb megismerése és megértése segít a fenntarthatóság eszméjének elfogadtatásában. Az emberek sokszor az olcsó, akciós termékeket részesítik előnyben, általában keveset költenek kultúrára, utazásra, erősen differenciálódnak abból a szempontból is, hogy mennyire akarnak, vagy tudnak megtakarítani. E gyakorlattal szemben a fenntarthatóság irányába ható fogyasztói minták kialakítását segítheti a korrekt sokoldalú tájékoztatás és információáramlás.

Iskolánk programjában a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására kell a hangsúlyt fektetni. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Az értékek formálásában lényeges például:

- a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása,
- a természeti értékek védelme.

Fontos továbbá a fogyasztás során:

- a tájékozódás képessége,
- a döntési helyzet felismerése és
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a **piac**, a **marketing** és a **reklám** szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a **minőség** és a **biztonság** szerepét a fogyasztás során, valamint a **gazdaságosságot** és a **takarékosságot**.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontos, hogy a középiskola befejezésekor a tanulók értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás: Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

Ökológiai fogyasztóvédelem: Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitcélú volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

Fenntartható fogyasztás: A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei iskolánkban

- Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.
Matematika – banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások
Fizika – mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák);
Földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások;
Magyar: reklámyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái
Biológia – génmódosított élelmiszerek (GMO), amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozás kiegészítők és divatjaik, egészséges táplálkozás
Kémia – élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk
Informatika – elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia

Történelem – EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története stb.

- Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények)
- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások

Módszertani elemek

A felnőttoktatás amúgy is zsúfolt iskolai tantervébe nem a hagyományos módszertani elemekből és merev tanórai keretek között folyó oktatásból préselünk bele még többet, hanem bizonyos **készségeket fejlesztünk** a fenntarthatóság és a fenntartható fogyasztás területén. Ilyen készségek: a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és a problémamegoldás. A készségfejlesztés tartalmazza az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és végrehajtás módszereit.

A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában rendszeresen adunk az áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos feladatokat, így bizonyos idő után segíthetünk abban, hogy tanulóink minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait. Az adatkezelési szabályokat betartva ismereteket gyűjthetünk a családok vásárlási szokásairól. Az információk adott esetben lehetővé teszik azt is, hogy a pedagógus pozitívan befolyásolja a család vásárlói magatartását.

A hagyományostól eltérő tanulásszervezési formák alkalmazása, projektprogramok indítása megfelelő keretet teremthet a fogyasztóvédelem oktatásának, a kritikus, független gondolkodás fejlesztésének.

Fontos hogy a tanulók e módszereket minél többször alkalmazzák, napjainkban tipikus helyi és globális problémákon keresztül.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal
- Médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika
- Egyéni és csoportos döntéshozatal
- Helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információörögzítés csoportmunkában
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Szimulációs játék, esettanulmány
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés)

I.20. Eszközök és felszerelések jegyzéke

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. Az eszközök egy részével az iskola rendelkezik, a hiányzókat a Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola megállapodás keretében biztosítja az iskola működéséhez.

A tananyag feldolgozását segítő szemléltetést, a tananyag megértését szolgáló tanulói tevékenységet az osztálytermekben, szaktanteremben rögzített vagy hordozható projektor, DVD-; CD és videó lejátszók segítik elő.

II. Az intézmény helyi tanterve

Bevezetés

Bármely modern társadalom sikeres működésében kulcsszerepet játszik az oktatási rendszer teljesítménye. Az iskolázottság, az iskolai végzettség, az iskolában elsajátítható kompetenciák meghatározzák az egyes ember helyét, helyzetét a társadalomban és különösen a munka világában. Napjainkban a globális és a hazai gazdaságpolitika egyaránt a munkahelyteremtést nevezi elsődleges prioritásának, és a lakosság felkészítése a munkaerő-piaci kihívásokra hosszú ideje az Európai Unió egyik stratégiai célkitűzése. A nagyarányú munkanélküliség, valamint az iskolázottság kereseti hozamának és foglalkoztatási rátájának alakulása egyaránt felértékeli az oktatást és annak intézményeit.

Az iskolarendszerű felnőttoktatás ebben az összefüggésben társadalmilag kiemelten fontos szerepet tölt be, hiszen a „második esély” iskolájaként a tanulók munkarendjéhez igazodó nevelés és oktatás. A 16 évesnél idősebb korosztály középiskolai tanulmányainak iskolarendszerű megszervezésére mutató társadalmi igény abból fakad, hogy a munkavállalók aktív életük során többször pályamódosításra, átképzésre kényszerülnek, hogy megfeleljenek a munkaerő-piac kihívásainak. Ennek a mobilitásnak alapvető feltétele a megfelelő színvonalú alapképzés.

Az érettségi bizonyítvány, mint iskolai végzettséget igazoló dokumentum erősödő állásmegtartó és szűrő funkciója jelentősen fokozza az iskolarendszerű felnőttoktatás, különösen az érettségit adó oktatás iránti keresletet, melyet **feltehetően tovább növel a tankötelezettség felső életkorhatárának bevezetett csökkentése.**

Ellenpólusként az utóbbi években megfigyelhető a munkahelyi támogatottság mérséklődése, megszűnése. A legtöbb munkáltató ellenérdekeltté vált alkalmazottaik továbbtanulását illetően. E ténnyel együtt az élethosszig tartó tanulás, a mobilizálható tudás megszerzése, és egyre több szakma középfokú végzettséghez kötött tanulója tartja életben ezt a képzési formát.

A Forrás Felnőttoktatási Gimnázium a középfokú nevelés-oktatás pedagógiai szakaszában olyan felnőttek gimnáziumi oktatásával foglalkozik, akik tankötelezettségük idején nem tudtak vagy nem akartak középiskolai végzettséget szerezni vagy érettségi vizsgát tenni.

Célunk egyrészt az, hogy a középiskola elvégzésére és az érettségi vizsgára – az iskola típusának megfelelően – praktikus, az életben és a munkaerő-piacon is hasznosítható „felnöttes” módon készítsük fel tanulóinkat, másrészt, hogy hasznos ismeretekkel, kompetenciákkal és az önálló tanulás képességével rendelkező, önmaguk tudásában megerősödött, az élethosszig tartó tanulás folyamatába bekapcsolható felnőtteket adjunk a magyar társadalomnak.

Kiemelt feladatunk, hogy a munka és család mellett iskolapadba ülőket egyéni tanulási utak megteremtésével, az önálló tanulást segítő tanulási keretrendszer kialakításával, működtetésével és fejlesztésével személyre szabott módon segítsük, támogassuk a gimnáziumi tanulmányok során.

A középiskola elvégzése és az érettségire való felkészítés oktatómunkája mellett hangsúlyt helyezünk a tanulók nevelésére, személyiségük formálására, önfejlesztésük erősítésére.

Az oktatás feladata olyan ismeretek és képességek nyújtása, amelyek átfogják az általános műveltség középiskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi tanulmányait, rendezve és kiegészítve ezek eredményeit. A felnőttek középiskolája megteremti az érettségi, a középfokra alapozott szakképzés, a felsőfokú továbbtanulás, a munkaerő-piacon történő előnyösebb elhelyezkedés, illetve a szakmai végzettség megszerzésének lehetőségét.

II.1. A választott kerettanterv megnevezése

Intézményünk helyi tantervét az alábbi jogszabályok figyelembevételével határozta meg:

Közkeletű megnevezés	Jogszabály	Megjegyzés
Köznevelési törvény, Nkt	2011. évi CXCV. törvény	Többször módosított
NAT	110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet	Módosította a: 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet
A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók		
Érettségi vizsgaszabályzat	100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet	321/2019. (XII. 19.) Korm. rendelet
Részletes érettségi vizsgakövetelmények	40/2002. (V. 24.) OM rendelet	Többször módosított. <i>Tartalmi kérdésekben meghatározó a 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet</i>
„Működés”	20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről	Többször módosított

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók:

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet alapján átdolgozott **helyi tanterv 2020. szeptember 1-jén került bevezetésre a kilencedik évfolyamon.**

II.2. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

Az óraháló tartalmazza a kötelező és a kötelezően választandó órák számát is. A 20/2012. (VII. 31.) EMMI rendelet 13. § (2) és (3) bek. szerint a tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet kötelező, kötelezően választandó és szabadon választható tanítási óra. A helyi tantervünk meghatározza, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken az adott osztály valamennyi tanulója köteles részt venni, valamint azt is, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken a tanulónak a választásra felkínált tantárgyak közül kötelezően választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámában részt kell vennie.

A felnőttoktatás szűkös órakerete miatt szabadon választható tanítási órákat nem tervezünk.

A törvényi szabályozás értelmében, mint az a kerettantervből is kitűnik, iskolánkban nem tartozik feladatai közé a készségtárgyak oktatása.

2020-ban kiadott kerettanterv szerint

- A 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet szerint: „Ha a gimnáziumban a felnőttoktatás munkarendjében folyik a nevelő-oktató tevékenység, a második idegen nyelv oktatása nem kötelező.” A nevelőtestület döntése szerint iskolánkban 2 idegen nyelv közül a tanulók kötelezően egyet választanak, mint I. idegen nyelvet. A II. idegen nyelv oktatását nem tervezzük.
- A 9. és a 10. évfolyamokon az I. idegen nyelv heti óraszámát 1 órával növeljük.
- Gazdasági ismeret tantárgyat a kerettanterv kötelező tantárgyain kívül 10. és 11. évfolyamon heti 1 órában oktatunk.
- A digitális kultúra heti óraszámát a 11. évfolyamon 0,5 órával megnöveljük.
- A természettudomány tantárgy keretében biológiát és földrajzot oktatunk heti 1-1 órában.
- 12. évfolyamon heti 2 órában érettségi felkészítő néven a tanulók kötelezően választanak a biológia, földrajz, digitális kultúra és gazdasági ismeret tantárgyak közül.
- Az I. idegen nyelv óraszámát a 12. évfolyamon 1 órával megnöveljük a kerettantervi óraszámhoz képest.

A 2023/2024. tanév óraterve

Tantárgy .. / Évfolyam	9. osztály	10. osztály	11. osztály	12. osztály
Anyanyelv/kommunikáció	1	1	1	1
Magyar irodalom	2	2	2	3
Matematika	3	3	3	4
I. Idegen nyelv (angol/német)	3	3	3	4
Történelem	2	2	2	2
Fizika	1	1	0	0
Kémia	1	1	0	0
Földrajz	1	1	0	2
Biológia	1	1	0	
Gazdasági ismeretek	0	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	
Természettudomány	0	0	2	
Művészetek	0	0	1	1
Állampolgári ismeretek	0	0	0	1
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	17	18	17	19

A 12. évfolyamon, a szabadon tervezhető órák terhére a kötelezően választható érettségi tantárgyak közül – földrajz, biológia, digitális kultúra és gazdasági ismeretek – kötelezően választanak a tanulók.

Választható tantárgyak szabályai

A 12. évfolyamra beiratkozott tanulók minden tanév szeptember 15-ig választanak az iskola pedagógiai programjában és helyi tantervében meghatározott kötelezően választható –fentebb felsorolt-tantárgyak közül. A választással a tanuló egyidejűleg nyilatkozik arról, hogy tudomásul veszi a foglalkozásra való felvétel jogkövetkezményeit.

Az évismétlő és más iskolából átvett tanulók az iskolába, évfolyamra átvételkor, átvételi kérelemben kérhetik felvételüket a kötelezően választható tanórai foglalkozásokra.

Ha a tanuló a megszabott határidőig nem jelentkezik a helyi tantervben előírt kötelezően választható foglalkozásokra, vagy választása nem teljesíthető, a csoportba sorolásáról az iskola igazgatója dönt. A döntés megváltoztatását a tanuló –kiskorú tanuló szülője– megfelelően indokolt írásbeli kérelemben szeptember 30-ig kérheti az intézménytől. A kérelem elbírálásáról az iskola a tanulót 15 napon belül értesíti.

Ha a tanulót kérelmére felvették a kötelezően választható tanítási órára, a tanítási év végéig köteles azon részt venni. A kötelezően választható tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tantárgyak tanítási óráit.

Érettségi vizsga tanulói jogviszony keretében az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abból a vizsgatárgyból tehető, amelyből a vizsgára jelentkező a helyi tantervben az adott vizsgatárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeket teljesítette, tudását osztályzattal értékelték és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja.

A középszintű érettségi vizsgára történő felkészítést iskolai tanítás keretében biztosítjuk a kötelező érettségi tantárgyakból:

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- matematika,
- angol vagy német nyelv, továbbá

a kötelezően választható érettségi tantárgyakból:

- biológia,
- földrajz,
- digitális kultúra,
- gazdasági ismeretek.

Elsődleges feladatunk a középszintű érettségi vizsgára való felkészítés, az általános műveltség megalapozása, fejlesztése. Ezért a tanulócsoporthoz sajátosságait megismerve igény szerint felzárkóztató, fejlesztő programokat készítünk a kötelező érettségi tantárgyakból.

A felsőoktatás egyre inkább megköveteli a továbbtanulni szándékozóktól az emelt szintű érettségi vizsga teljesítését. Ezért iskolánk a tanulók igényeihez igazodva emelt szintű vizsgára felkészítő kurzusokat szervez a kötelező érettségi tantárgyakból, a kötelezően választható tantárgyak közül pedig:

- földrajzból és
- biológiából.

Célunk, hogy az iskolánkban érettségizett tanulók

- tudását a megszerzett ismereteire és képességeikre építve elmélyítsük,
- elősegítsük a munkahelyi és közéleti beilleszkedést, a pályamódosítást és további képzési folyamatokba való bekapcsolódást,
- fejlesszük aktivitásukat,
- alakítsuk ki az önnevelés, önművelés, önmegvalósítás igényét, képességét.

A már érettségi bizonyítvánnyal rendelkező, továbbtanulási szándék miatt ismétlő, kiegészítő vagy szintemelő érettségi vizsgára készülőknek tanulói jogviszonyon kívül igény szerint felkészítő kurzusokat szervezünk önköltséges formában a következő tantárgyakból:

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- matematika,
- angol nyelv,
- német nyelv,
- biológia,
- földrajz,
- digitális kultúra.

II.3. Munkarendi struktúra

A felnőttoktatási tanulási-tanítási folyamatok megtervezésében, megszervezésében, és ennek megfelelően az intézményi kínálat kialakításában is figyelembe vesszük a tanulók differenciált időszerkezeti státuszát, munkahelyi, családi vagy más irányú elfoglaltságát, továbbá tanulási képességeit, szokásait. Ezért az iskola a nevelési-oktatási céljait esti munkarend valósítja meg.

II.3.1. Az esti munkarend szervezeti keretei

Az esti munkarendet a jogszabály a minimum óraszám megjelölésével határozza meg: „Az esti oktatás munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább 50 százalékát el kell érnie.” (Nkt. 60§ (8))

A maximális óraszámot a nappali munkarendre meghatározott minimum óraszám jelöli ki az órakeret 89%-ban. (Nkt.60.§(7))

Az iskolarendszerű gimnáziumi felnőttoktatás 9-12. évfolyama számára a Kerettantervi rendeletben megjelent kötelező óraszámok alapján – a készségtárgyakra meghatározott tanórák számát leszámítva – ez a következőt jelenti:

3. táblázat: Esti munkarend minimum-maximum óraszámainak meghatározása a Nkt. és a Kerettantervi rendelet alapján:

Évfolyam	Nappali oktatás kötelező óraszám ²	Esti munkarend	
		Minimum óraszám	Maximum óraszám
9. évfolyam	27	13,5	24
10. évfolyam	28	14	25
11. évfolyam	30	15	26
12. évfolyam	30	15	26

A fentiek alapján a Forrás Felnőttoktatási Gimnázium Pedagógiai Programjában a következőként határozzuk meg az egyes tanulóra vonatkozó, egy hétre, illetve egy évfolyamra lebontott órakeretet az esti munkarendben:

4. táblázat: Órakeretek az esti munkarend szerinti oktatásban

Évfolyam	Órakeret egy hétre	Órakeret egy tanévre
9. évfolyam	17	612
10. évfolyam	18	648
11. évfolyam	17	612
12. évfolyam	19	608

Az esti munkarend további jellemzői:

- Tanítási napok száma hetente: 3 nap
- Számonkérések: harmadéves beszámolókon
- Tanítási órák adminisztrálása: haladási naplóban
- Érdemjegyek adminisztrálása: osztályozó naplóban
- Hiányzások adminisztrálása: haladási naplóban

II.3.2. A tanuló kötelességei esti munkarendben

Az esti munkarendben tanulók kötelesek részt venni a számukra szervezett kötelező és kötelezően választható tanórákon. Mulasztásukat a házirendben meghatározott módon igazolni kell.

Az esti munkarendben tanulók harmadéves beszámolókon³ adnak számot tudásukról. A pedagógusok a tanulók teljesítményét minden beszámolón, (az osztályfőnöki tantárgyat kivéve) minden tantárgyból érdemjegyekkel értékelik, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítik (Nkt.54.§). A számonkérések és a vizsgák időszakait, rendjét és

² Az itt látható óraszám a Kerettantervi rendelet alapján, a készségtárgyak óraszámainak levonásával került meghatározásra

³ A tanítási év harmadára vonatkozó, a 9-11. évfolyamokon átlagosan kb. 10-11 hetenként megszervezett beszámoló. A 12. évfolyam esetében a második féléves beszámoló felosztása az érettségi vizsga időszakához igazodik.

szabályait a vizsgaszabályzat részletesen szabályozza. „A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette... az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséről bizonyítványt kap.” (Nkt.57.§)

II.4. A tanulók kötelezettségeinek teljesítése

A Forrás Felnőttoktatási Gimnázium esti munkarendű tanulói iskolába járással, évközi iskolai munkájukkal, a tanulók tudásának mérése céljából megszervezett beszámolókon és/vagy tanulmányok alatti vizsgákon nyújtott teljesítményükkel – teljesítik a kötelezettségüket.

A tanulók kötelessége, hogy a munkarendjükre előírt tanítási napokon, a tanítási órákon jelen legyenek, továbbá a számonkérésekre előírt kötelezettségeiket teljesítsék. A tanórák rendjét az iskola – adott tanévre vonatkozó – órarendje rögzíti.

A tanuló tanítási órákról **és a beszámolókról** való hiányzását a szaktanárok a haladási naplóban rögzítik.

Amennyiben a tanuló a tanítási órákról neki fel nem róható okból marad távol, köteles hiányzását írásos dokumentummal igazolni. A tanulónak fel nem róható minden olyan, a tanuló iskolai foglalkozásokon történő megjelenését akadályozó tényező, amely nem vezethető vissza a tanuló szándékos vagy gondatlan magatartására.

A tanuló a hiányzását igazoló dokumentumot az osztályfőnökének köteles leadni. Az osztályfőnök a haladási napló megfelelő napjainál dokumentálja a hiányzás igazolt voltát.

Amennyiben előre látható okból a tanuló a beszámolókon, ill. a vizsgákon nem tud megjelenni, legalább egy héttel korábban írásban köteles bejelenteni az igazgatónak és a halasztásra vonatkozó kérelmet benyújtani. Az igazgató írásbeli engedélye esetén halasztható a vizsga. Ez alól kivételt képeznek a harmadik harmadév beszámolói, ill. vizsgái, mert ekkor három héttel korábban köteles a tanuló ezeket megtenni, mivel az év végi vizsgák nem halaszthatóak, csak előrehozott időpontban lehet őket letenni.

*Amennyiben a tanuló előre nem látható számára fel nem róható okból (pl. betegség, baleset, stb.) a vizsgán, ill. a beszámolón nem tud megjelenni, távolmaradását haladéktalanul **köteles jelezni** az iskolának.*

A beszámolók és a vizsgák idejére vonatkozó igazolást a kiállítását követő első tanítási napon köteles behozni az osztályfőnöknek vagy az igazgatónak. A harmadik harmadévi (év végi) vizsgánál az igazolást a kiállítását követő két munkanapon belül kell az iskolába behozni.

Az iskola félévenként összesíti az igazolatlan hiányzásokat, és megállapítja, hogy a hiányzások alapján melyik tanulónak szűnik meg a tanulói jogviszonya.

Megszűnik annak a tanulónak a jogviszonya, aki a szorgalmi időszakban a jogszabályban meghatározott számú óránál igazolatlanul többet mulaszt.

Ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról távol maradt, félévkor és év végén minden esetben osztályozó vizsgán köteles számot adni tudásáról. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható.

A Nkt. 55.§ alapján az intézmény igazgatója a tanulót kérelemre felmentheti az iskolai kötelező foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai vagy sajátos helyzete ezt indokolttá teszi. Döntéséről az igazgató határozatot hoz, amelyben rögzíti, hogy a felmentett tanuló mikor és milyen módon adhat számot tudásáról.

Ha az **esti munkarendű tanuló**

- Az első beszámolón neki fel nem róható, igazolt okból egy vagy több tantárgyból nem szerez érdemjegyet, az elmulasztott beszámolót a tanév rendjében meghatározott időszakban, az első félév lezárása előtt, a vizsgaszabályzatban meghatározott módon pótolhatja.
- A második **vagy** a harmadik beszámolón neki fel nem róható, igazolt okból egy vagy több tantárgyból nem szerez érdemjegyet, az elmulasztott beszámolót a tanév rendjében meghatározott időszakban, a tanítási év lezárása előtt, a vizsgaszabályzatban meghatározott módon pótolhatja.
- A második **és** a harmadik beszámolón neki fel nem róható, igazolt okból egy vagy több tantárgyból nem szerez érdemjegyet, a tanítási év lezárása előtt – vagy különleges esetben, a javítóvizsga időszakában – pótló vizsgát tehet. A pótló vizsga kérelmezésére, engedélyezésére, szervezésére és szabályaira vonatkozóan a vizsgaszabályzat részletes rendelkezéseket tartalmaz.

A tanuló félévi eredményeiről osztályfőnökénél, az iskola igazgatójánál vagy igazgató helyettesénél személyesen érdeklődhet. A félévi érdemjegyekről írásos értesítő kiskorú tanuló esetében készül, egyéb esetben a tanuló kérésére az iskola kiállítja azt.

II.5. A tanuló kötelességének teljesítése az előírtnál hamarabb

A Nkt. 57§ (3) alapján az iskola igazgatója engedélyezheti, hogy a tanuló az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket az előírtnál hamarabb teljesítse.

Az iskolarendszerű felnőttoktatásban a felnőttek korábbi tanulási tapasztalata és sajátos helyzete miatt a tanulmányok rövidítése, a gyorsabb haladás lehetőségének megteremtése alapvető követelmény. A tanulmányok rövidítése a tanuló önálló felkészülésén alapszik.

II.5.1. Előrehozott osztályozó vizsgák

A Forrás Felnőttoktatási Gimnázium a tanulók számára szeptember elején egész évfolyamra vonatkozó un. előrehozott osztályozó vizsgát szervez. „...osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet.” (20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 65.§ (1))

Az előrehozott osztályozó vizsgát a tanuló írásbeli kérésére az iskola igazgatója határozatban engedélyezi. Az osztályozó vizsgák célja az adott évfolyam minden tantárgyi követelményének teljesítése. Az előrehozott osztályozó vizsgák kérelmezésére, engedélyezésére, szervezésére és szabályaira vonatkozóan a vizsgaszabályzat részletes rendelkezéseket tartalmaz.

Ha a tanuló az előrehozott osztályozó vizsgán az évfolyam minden tantárgyának követelményeit legalább elégséges (2) szinten teljesítette, magasabb évfolyamba lép. Az évfolyam elvégzéséről az intézmény bizonyítványt állít ki részére.

Az előrehozott osztályozó vizsga nem javítható, mert javítóvizsgát az iskola kizárólag az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban szervezhet. (20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 64.§ (8)). Ha a tanuló az előrehozott osztályozó vizsgán nem teljesíti az adott évfolyam valamennyi tantárgyának követelményét és egy vagy több tantárgyból elégtelen (1) érdemjegyet szerez, tanulmányait eredeti évfolyamán folytathatja azzal, hogy a sikeresen teljesített tantárgyakból az előrehozott osztályozó vizsgán szerzett érdemjegyei alapján mentesítést kap. Az előrehozott osztályozó vizsgán sikeresen teljesített tantárgyak osztályzatát törzslapjába tételesen be kell jegyezni és a tanítási év végén kiállított bizonyítványába beírni. A törzslapon záradékként kell megjegyezni, hogy a teljes évfolyam követelményeit az előrehozott osztályozó vizsgán nem tudta teljesíteni.

Amennyiben a 10-11. évfolyamos tanuló az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának megfelelő tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni, írásban benyújtott kérelmére az adott tantárgyból az érettségi vizsga megkezdése előtt előrehozott osztályozó vizsgát tehet a 11-12. évfolyamon. Az **egy-egy tárgyas előrehozott osztályozó vizsgát** az iskola igazgatója az érettségi vizsgára történt jelentkezést követően engedélyezi.

II.5.2. Javító- és pótló vizsgák

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha

- Érvényes év végi bizonyítványában **legfeljebb három tantárgyból** az osztályzata elégtelen (1);

vagy

- Év végi osztályzatainak megállapítása érdekében megszervezett osztályozó vizsgáról – legfeljebb három tantárgyból – neki **felróható okból** elkésik, távol marad vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik.

A javítóvizsga az osztályozó vizsgával azonos módon, feltételekkel és követelményekkel zajlik. A javítóvizsga vizsgabizottsága az évfolyam végére a minősítést egyetlen érdemjegyben állapítja meg úgy, hogy a tanítási év során **korábban szerzett érdemjegyeket nem veszi figyelembe.**

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha az év végi osztályzatainak megállapítása érdekében megszervezett osztályozó vizsgán neki **fel nem róható okból** egy vagy több tantárgyból nem szerzett érdemjegyet.

A pótló vizsga az osztályozó vizsgával azonos módon, feltételekkel és követelményekkel zajlik.

A javító- és pótló vizsgák szervezésére és szabályaira vonatkozóan a vizsgaszabályzat részletes rendelkezéseket tartalmaz.

II.6. Magatartás és szorgalom minősítése

A felnőttoktatásban a felnőtt tanulók magatartását és szorgalmát az osztályfőnök érdemjeggyel nem minősíti. A személyiség, az önértékelés fejlődésének szempontjából azonban a magatartás és a szorgalom szöveges értékelése, az ezekről való visszajelzés a felnőttoktatás minden munkarendjében fontos szerepet játszik. Ezért az osztályfőnökök és a szaktanárok folyamatos szóbeli visszajelzést adnak a tanulóknak.

A tanulók szorgalmánál a képességekhez mért teljesítmény, a fejlődés, az órai aktivitás, hozzáállás értékelése fontos pedagógiai cél. A magatartás és a szorgalom értékelésének egyik része a tanulócsoportról alkotott összegző értékelés. Ennek ismertetése az osztály előtt történik. Az egyéni magatartás és szorgalom értékelésénél a pedagógusok tiszteletben tartják a tanulók személyiségi jogait, ennek megfelelően a tanulóval egyeztetve adnak visszajelzést.

II.7. A tanuló magasabb évfolyamba lépése

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha az adott évfolyamon az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

Az évfolyam végi teljesítményről az intézmény minden egyes évfolyamra vonatkozóan bizonyítványt állít ki.

II.8. A fejlesztési területek pedagógiai feladatainak helyi megvalósítása

A nevelési célok a felnőttoktatásban olyan speciális fejlesztési területeket érintenek, amelyek áthatják a nevelési-oktatási folyamat egészét, közös értékeket jelenítenek meg az iskola pedagógiai-andragógiai kultúrájának és színvonalas szakmai munkájának fokmérőjeként.

A célok elérése érdekében a pedagógiai-andragógiai folyamatban egyaránt jelen van az ismeretszerzés, azok gyakorlatba való átültetése, és az ebből eredő sokoldalú tájékozottság egyénre lévő hatása.

A nevelés-oktatás folyamatában hangsúlyt fektetünk a következő területekre:

Az erkölcsi nevelés

Alapvető célunk a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése. Iskolánk közösségi élete, pedagógusaink példamutatása támogatja az olyan készségek fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és tisztesség, a türelem, a megértés és az elfogadás. Az erkölcsi nevelés nyomán a tanuló megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét, a normaszegés következményeit, érti az etikai elvek, a normák és a törvények kapcsolódását.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

Az önismeret, mint a személyes tapasztalatok és megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló képesség, a társas kapcsolati kultúra alapja. A tanulók megtanulnak különbséget tenni az ideális és reális önkép között, és tisztában vannak azzal, hogy a társas környezet hogyan befolyásolhatja azt. Elsajátítják a harmonikus kapcsolatok kialakításához szükséges kompetenciákat, értik az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben.

A családi életre nevelés

A köznevelési intézményeknek is feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. Az intézmény nevelő-oktató tevékenysége nyomán a tanuló legyen tisztába azzal, hogy az ember magatartását szocializációja, társas környezete hogyan befolyásolja, értse a családnak a társadalomban és az egyénnek a család egységének megtartásában betöltött szerepét, a különböző generációk felelősségét. Legyen képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni, szükségleteit tudatosan megszerezni, rangsorolni, ismerje meg a takarékoskodás alapvető technikáit.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegíti az egyént az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Pedagógusaink ösztönzik a tanulókat a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a környezet tisztántartására, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására és a konfliktuskezelésre. Tudatosítjuk az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait. A tanulók megtanulják, milyen szakemberek segíthetnek testi és lelki egészségük megőrzésében vagy helyreállításában, megismerik az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, a betegjogokat és az orvosválasztás lehetőségeit.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Tanulóinkat segítségnyújtásra, másokért való felelősségvállalásra, a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenységre neveljük. Tudatosítjuk és fejlesztjük az együttérzés, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás képességeit.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Nevelő-oktató munkánkban kiemelt szerepet kap az életformák gazdag változatosságának, az erőforrások takarékos és felelősségteljes használatának, a fenntarthatóság melletti elköteleződés jelentőségének, továbbá a környezettel kapcsolatos kötelezettségek és jogok tudatosítása.

Pályaválasztás, pályamódosítás

A felnőtt tanulók jelentős része a középiskolai végzettség és az érettségi vizsga munkaerőpiaci súlyának tudatában dönt a formális oktatásba történő bekapcsolódás mellett. Így iskoláknak kiemelt feladata, hogy átfogó képet nyújtson a munka világáról. A tankötelezettség életkori határának 16 évre csökkentése és a fiatalabb korosztályok megjelenése a felnőttoktatásban tovább növeli annak jelentőségét, hogy a tanulók ismereteket

szerezzenek munkaerő-piaci lehetőségeikről, a munkavállalói szerepről, az önképzés jelentőségéről és fejlődjenek bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódok. A tanulók legyenek tisztában azzal, hogy munkaerő-piaci lehetőségeik szempontjából milyen személyes tulajdonságokkal, kompetenciákkal rendelkeznek, és ezek ismeretében legyenek képesek önéletrajzot készíteni, konkrét állást megpályázni.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnőttoktatásba bekapcsolódók számára is létkérdés, hogy a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról, továbbá az árupiac jellemzőiről és a fogyasztóvédelemről hasznosítható ismeretekkel rendelkezzenek.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulókkal megismertetjük a média új és hagyományos nyelvét, hogy megtanuljanak tudatosan választani a tanulásukat, művelődésüket és szórakozásukat segítő médiák között, képessé váljanak a média által alkalmazott kifejezőeszközöket értelmezni, a nemkívánatos tartalmakat kiszűrni.

A tanulás tanítása

Az oktatási-nevelési folyamat során a modern pedagógiai-andragógiai módszerek alkalmazásával, a jegyzetelés technikáinak gyakoroltatásával, a konnektivizmus platformjainak megismertetésével és a változatos számonkérési technikák segítségével a tanulónak meg kell találnia saját tanulási stílusát, a számára megfelelő tanulási stratégiát, és olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanuló új helyzetekben is képes alkalmazni, és annak nyomán újabb ismeretekre és kompetenciákra szert tenni.

II.9. A pedagógiai feladatok megvalósítását elősegítő alapelveink

Tanulóközpontúság

Iskolánk minden tanulója számára biztosítjuk az eredményes és nyugodt tanulás feltételeit. Felnőttként, munka és család mellett újra iskolapadba ülni nagy kihívás. Általános tapasztalat az, hogy a tanulók a felnőttoktatásba bekerülve a tananyag mennyiségétől és nehézségi fokától, valamint a kötelező iskolalátogatástól megijedve, önbizalom és kitartás hiányában lemorzsolódnak, és abbahagyják a megkezdett munkát. Feladatunk a tanulók önbizalmának, kitartásának, helyes tanulási képességeinek fejlesztése, a tanulók élethelyzetéhez igazodó terhelés beállítása és figyelemmel kísérése, a lemorzsolódás megakadályozása. A feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a tanári segítségben, az ellenőrzésben és az értékelésben kiemelkedő szerepet kap a differenciálás és a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése.

Szabadság

A szabadság elvét, a rendet, a toleranciát, az empátiát, a személyiség tiszteletét iskolánk minden tevékenységében kiemelten kezeli. Az egyén szabadságának tiszteletben tartása a kreativitás és az egyéni teljesítmény alapja.

A tanulónak joga van információt kapni és véleményét kifejteni minden, személyét és tanulmányait érintő kérdésben. Az iskolai kötelezettségek teljesítése nem sértheti a tanulók személyiségét, cselekvési szabadságát, családi- és magánélethez való jogát. Elfogadjuk a másságot, de nem toleráljuk a közösségellenes magatartást.

Felelősség

Az iskola tanárai és tanulói egyaránt felelősek önmagukért, egymás és az iskola egészének fejlődéséért.

A tanárok személyes példamutatással és különböző pedagógiai eljárások alkalmazásával segítik a tanulók helyes szemléletének kialakítását.

A tanulók felelősek önmagukért, tanulótársaikért. A rájuk bízott feladatok felelősségteljes elvégzéséért és az iskolai értékek megőrzéséért.

Az iskola felelőssége, hogy a köznevelési jogszabályokban megfogalmazott követelményeknek és a társadalmi normáknak megfelelő oktatást, nevelést végezzen.

Teljesítmény

Az iskolába beiratkozó tanulók heterogén előképzettséggel, ismeretekkel rendelkeznek, így eredményeik értékelése és teljesítményük fokozása szempontjából különösen fontos, hogy tudásukat és képességeiket a pedagógusok pontosan felmérjék. A teljesítmények következetes értékelésével motiváljuk a jobb eredmények elérését. Teljesítményértékelésünk alapja az egyenlő és objektív elbírálás elve.

II.10. Az oktató- nevelő munka színterei

A tanulók egyéb elfoglaltsága miatt iskolánkban az oktató-nevelő munka elsődleges színtere a tanítási óra. A tanítási óra helyszíne az osztályterem. Ettől a tanmenetben megtervezett módon a pedagógusok eltérhetnek. Tanórán kívüli tevékenységként tanáraink és az osztályközösségek szervezhetnek önköltséges múzeum- és színházlátogatást, tanulmányi kirándulásokat és egyéb iskolán kívüli közös programokat.

II.11. Az oktató-nevelő munka módszerei

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele a tanulás belső motivációját kialakító és fejlesztő pedagógiai folyamat megfelelő megtervezése és végrehajtása.

A felnőttoktatás jellegéből, a tanórák számából és a tanulók összetételéből fakadóan az iskola oktató-nevelő munkájának leglényegesebb módszerei azok, amelyek feltárják a tanulók előzetes ismereteit, tudását és segítik az otthoni önálló tanulást: *az előadás, a magyarázat és a szemléltetés*. A tanórai folyamatokat azonban úgy kell megtervezni, hogy frontális

osztálymunka mellett a tanulók tevékenysége, önállósága, kezdeményezőképesége, problémamegoldó- és alkotóképesége is teret kapjon: *páros-, csoport- vagy osztálymunkában folyó vita, megbeszélés, projektek, kooperatív és szociális technikák.*

II.12. A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

Az iskola kitűzött céljainak megvalósítása érdekében a nevelés-oktatás két alapvető közösségének, az iskolahasználók és az iskola, a pedagógusok koordinált, aktív együttműködésére van szükség. Ez az együttműködés a felnőttoktatásban sajátos szereppel bír. Egyrészt felnőtt – felnőtt/fiatal felnőtt kapcsolatokra épít, másrészt érvényesíti a nevelő-nevelt státusz viszonyrendszerét is.

Ezen együttműködés alapja:

- A tanuló felnőtt iránt érzett felelősség
- Az elfogadó, segítő-támogató nevelői attitűd
- A koordinált pedagógiai tevékenység
- A kölcsönös bizalom és tájékoztatás
- Az osztályközösségek meghatározó szerepe a tanuló – pedagógus, tanuló – tanuló együttműködésében

A nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- Aktív részvétel a tanítási órákon
- Együttműködő magatartás
- Őszinte véleménynyilvánítás
- A követelmények legalább minimum szintű teljesítése
- Érdeklődő, egymást segítő hozzáállás

A nevelési-oktatási folyamat két szereplőjének kapcsolatában nyilvánuljon meg az egymás iránti tisztelet, megbecsülés, egymás munkájának elismerése. A felnőttoktatásban a tanulók elsődleges érdeke az eredményes tanulás, az évfolyamok sikeres elvégzése, a középiskolai végzettség megszerzése és az érettségi vizsga követelményeinek teljesítése. Iskolánk akkor működik eredményesen, ha a tanulók igényeire épít, és figyelembe veszi érdekeiket. Fontos tehát a tanár és a tanuló szoros együttműködése. A tanár a módszereit úgy alakítja és változtatja, hogy azokkal a tanulási folyamatban optimális eredményt érjen el. Mindehhez szüksége van a tanulók visszajelzéseire, a kölcsönös tájékoztatáson, őszinteségen és bizalmon alapuló interakciókra. A tanuló személyes és tanulási problémáival is csak ilyen kapcsolat megléte esetén fordulhat bizalommal tanárához.

II.13. Az érettségi vizsga választható tantárgyai

A négy kötelező vizsgatárgyon kívül iskolánk **középszintű érettségi vizsgára** való felkészítést tesz lehetővé az alábbi **tantárgyakból**:

- biológia;
- földrajz;
- gazdasági ismeretek;
- digitális kultúra;

- angol nyelv;
- német nyelv

Ezen tantárgyak követelményeit a 110/2012. (VI.4) kormányrendelet tartalmazza.

II.14. A középszintű érettségi vizsga témakörei

MAGYAR NYELV

1. témakör: Kommunikáció
2. témakör: A magyar nyelv története
3. témakör: Ember és nyelvhasználat
4. témakör: A nyelvi rendszer
5. témakör: A szöveg
6. témakör: A retorika alapjai
7. témakör: Stílus és jelentés
8. témakör: Digitális kommunikáció

IRODALOM

1. témakör: Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők
2. témakör: Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig.
Választható szerzők
3. témakör: Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából.
Választható szerzők
4. témakör: Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból
5. témakör. Művek a magyar kortárs irodalomból
6. témakör. Művek a világirodalomból
7. témakör: Színház és dráma
8. témakör: Az irodalom határterületei VAGY Regionális irodalom

TÖRTÉNELEM

1. Az athéni demokrácia működése a Kr.e. 5. században
2. Az ókori civilizációk: görög - római kulturális emlékek, a zsidó és a keresztény vallás
3. Az iszlám
4. A középkori uradalom
5. A középkori egyház: egyházi hierarchia, szerzetesség
6. A középkori város, a céhes ipar és a kereskedelem
7. Román, gótikus és reneszánsz építészet
8. A honfoglalás és a kalandozások
9. Az államalapítás, az Aranybulla és a tatárjárás
10. I. Károly
11. A Hunyadiak kora Magyarországon
12. Törökellenes harcok Luxemburgi Zsigmond és a Hunyadiak korában

13. A földrajzi felfedezések
14. Reformáció, az ellenreformáció és katolikus megújulás
15. Erdély
16. Az ország három részre szakadása és a várháborúk
17. A felvilágosodás
18. A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése
19. Magyarország a 18. században: A Rákóczi-szabadságharc, az ország benépesülése, Mária Terézia és II. József
20. A 19. század uralkodó eszméi
21. Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata
22. Az ipari forradalmak
23. A reformkor fő kérdései
24. Forradalom és szabadságharc Magyarországon 1848-1849
25. A polgári nemzetállam jellemzői
26. Gyarmatosítás az imperializmus korában
27. A kiegyezés
28. A dualizmus kora: gazdaság, etnikai viszonyok
29. Az első világháború jellemzői
30. A kommunista Szovjetunió
31. A nemzetiszocialista Németország
32. Magyarország 1918-1920 között
33. A trianoni békediktátum és következményei
34. Konszolidáció Magyarországon az 1920-as években
35. A második világháború előzményei, kitörése, jellemzői. A holokauszt.
36. Magyarország a második világháborúban
37. A kétpólusú világrend
38. A Rákosi-diktatúra
39. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
40. A Kádár-korszak
41. A kommunista diktatúrák bukása
42. A rendszerváltoztatás Magyarországon, a piacgazdaságra való áttérés
43. Demográfiai változások 1945-től napjainkig
44. Az Alaptörvény
45. Az Európai Unió főbb szervei és működésük
46. A határon túli magyarok napjainkban
47. A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete

MATEMATIKA

1. *Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok*
Halmazok
Matematikai logika
Kombinatorika
Gráfok
2. *Számelemélet, algebra*
Alapműveletek

- A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek
Racionális és irracionális számok
Valós számok
Hatvány, gyök, logaritmus
Betűkifejezések
Arányosság
Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek
Középértékek, egyenlőtlenségek
3. *Függvények, az analízis elemei*
A függvény
Egyváltozós valós függvények
Sorozatok
4. *Geometria, koordináta-geometria, trigonometria*
Elemi geometria
Geometriai transzformációk
Síkbeli és térbeli alakzatok
Vektorok síkban és térben
Trigonometria
Koordináta-geometria
Kerület, terület
Felszín, térfogat
5. *Valószínűség-számítás, statisztika*
Leíró statisztika
A valószínűség-számítás elemei

BIOLÓGIA

I. Növény-állatismeret

- Vegetáció övek Magyarországon
- Életközösségek
- Gombaismeret
- Növényismeret - Nyitvatermők
- Növényismeret - Zárvatermők
- Állatismeret - Gerinctelenek
- Állatismeret - Gerincesek

II. Egészségtan

- A bőr egészségtan
- A csontrendszer egészségtana
- Az izomrendszer egészségtana
- Fertőző betegségek
- A táplálkozás egészségtana
- A keringési rendszer egészségtana
- A szaporító szervrendszer egészségtana
- A látás egészségtana
- A drogok

III. Vizsgálat

- Metszetek , laborgyakorlatok (CO₂ kimutatás; vakfolt; orvosi szén szűrés; állati és növényi szövetek, szervek mikroszkópos metszeteinek felismerése, magyarázattal)

IV. Környezetvédelem

- Természetvédelem
- Vízszennyezés
- Vízi életközösségek- eutrofizáció
- Fenntartható mezőgazdaság – talaj, ásványi anyagfelvétel, GMO, biogazdálkodás.
- Környezetvédelem - Levegőszennyezés
- Hulladékgazdálkodás
- Radioaktivitás

FÖLDRAJZ

Általános természetföldrajz, Magyarország, illetve a kontinensek természetföldrajza

Tájékozódás a földrajzi térben

Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

A geoszférák földrajza

A kőzetburok földrajza

A levegőburok földrajza

A vízburok földrajza

A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség

Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

Európa földrajza és az Európán kívüli kontinensek földrajza

Általános társadalomföldrajz, Magyarország, illetve a kontinensek társadalmi-gazdasági földrajza, globális problémák

Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században

A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

Európa földrajza

Az Európán kívüli kontinensek földrajza

Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

DIGITÁLIS KULTÚRA

- 1) Szövegszerkesztés
- 2) Számítógépes grafika és képszerkesztés
- 3) Bemutatókészítés
- 4) Táblázatkezelés
- 5) Adatbázis-kezelés
- 6) Publikálás a világhálón
- 7) Algoritmizálás, adatmodellezés
- 8) A programozás eszközei

ANGOL NYELV, NÉMET NYELV

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika
10. Gazdaság

GAZDASÁGI ISMERETEK

1. A közgazdaságtan fogalma, tárgya, főbb kérdései. Szűkösség fogalma. Szükségletek fogalma, csoportosítása. Javak, termelési tényezők
2. A piaci mechanizmus alapvető elemei, működése. Kereslet, kínálat értelmezése, Marshall-kereszt
3. A pénz kialakulása. A pénz jellemzői és funkciói
4. A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplője, döntési mechanizmusai. Hasznosság, szükségletpiramis, nominál és reáljövedelem
5. A marketingeszközök hatása a fogyasztói döntésekre. A fogyasztók jogai
6. A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák (egyéni és társas vállalkozások)
7. A termelés erőforrásai, kiadások, költségek. A munkamegosztás jelentősége
8. Piaci formák és jellemzőik. A vállalkozás döntési helyzetei: profitmaximalizálás, fedezeti és üzemszüneti pont
9. A vállalkozás finanszírozása, vagyoni helyzete. Belső és külső finanszírozási források, kiemelten a hitelezés folyamata, fajtái, biztosítékai

10. A piaci mechanizmus működési zavarai: externáliák fogalma, fajtái. Az internalizálás lehetőségei
11. A munkaerő, mint termelési tényező szerepe a gazdasági folyamatban.
12. A makrogazdaság szereplői. A nemzetgazdaság teljesítményének mérése: SNA mutatók
13. A modern pénz teremtésének lehetőségei. Pénzügyi intézményrendszer. Korszerű fizetési technikák a gyakorlatban
14. Munkapiaci egyensúlytalanság: munkanélküliség fogalma, kialakulásának okai, kezelésének lehetőségei
15. Az állam gazdasági szerepe, feladatai. Az állami beavatkozás célja.
16. Költségvetési politika jellemzői, legfőbb költségvetési bevételek és kiadások. A költségvetés egyenlege
17. Infláció fogalma, fajtái, fokozatai, csökkentésének lehetőségei
18. A nemzetgazdasági külgazdasági kapcsolatai. A külpiacra lépés sajátosságai. Valuta, deviza fogalma. Az árfolyamváltozások hatása a nemzetgazdaságra
19. Aktuális gazdasági problémák: infláció, munkanélküliség, világgazdasági változások
20. Globalizáció fogalma, előnyei és hátrányai. A vállalkozások külpiacra lépésének lehetséges fokozatai

II.15. A tanulmányi munka ellenőrzése és értékelése

II.15.1. A tanulmányi munka ellenőrzése

Az ellenőrzés célja, hogy a tanítási-tanulási folyamatok minősége folyamatosan javuljon. A különböző munkarend szerinti oktatási formákban a tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése időben és módszerekben eltérő, de alapelveit tekintve munkarendre szabottan egységes.

Esti munkarendre vonatkozó ellenőrzési formák

Esti munkarend szerint tanulók tudásának ellenőrzése folyamatos, hiszen a korrekcióra így van lehetőség. Ez az ellenőrzés tanórákon szóban történik, és rögtön követi szaktanári értékelés is. Érdemjeggyel csak azokat a tanulókat értékeljük, akik kiemelkednek tudásukban a többiek közül.

Az esti munkarend szerint tanulók tanévenként három alkalommal – beszámoló, ill. tanév végén osztályvizsga formájában – adnak számot tudásukról. A tantárgyak tekintetében az írásbeli és a szóbeli ellenőrzési formákat felváltva alkalmazzuk, hogy az érettségi vizsgára mindkettőben jártasságot szerezzenek a tanulók.

Az írásbeli beszámolókon előforduló ellenőrzési formák:

- Teszt, feladatlap nyílt- és zártvégű válaszokkal
- Esszé-dolgozat
- Feladatsorok kidolgozása

A beszámolókon kívül esti tagozaton a szaktanár döntése alapján szóbeli és írásbeli felelet, otthoni munka és órai munka alapján is szerezhetnek érdemjegyet a tanulók.

Az ellenőrzések előkészítéseként a szaktanárok a tantárgyakra vonatkozó követelményeket, a tanulói teljesítmény értékelésének módját, a témazáró dolgozatok, a beszámolók, a vizsgák és a házi dolgozatok beadásának ütemezését a tanév első óráján kötelesek a tanulókkal ismertetni.

II.15.2. A tanulmányi munka értékelése

A pedagógiai ellenőrzés mindig a tanulmányi munka értékelésével jár együtt. A szaktárgyi értékelés során a pedagógusok arról győződnek meg, hogy a kitűzött célokat milyen szinten sikerült elérni. Az értékeléshez szükséges információk összegyűjtését jelenti az ellenőrzés. Tanáraink értékelő tevékenységének fő stratégiai célkitűzése az, hogy diákjaink magatartása és teljesítménye hosszabb távon optimális irányba változzon. A diákok többsége az értékelést szem előtt tartva tanul, és a tanulási szokásait a pedagógusok értékelési szokásaihoz igazítja. Ezért minél több és minél többféle teljesítményre kell lehetőséget biztosítani az órákon, és a teljesítményeket mindig értékelni kell.

A tanulói munka értékelésének alapvető céljai:

- A személyiség fejlesztése;
- Az önértékelési képesség kialakítása;
- Az önálló tanulásra való képesség és igény kialakítása.

Az iskolában alkalmazott értékelési módszerek:

Diagnosztikus értékelés: a helyzetfeltárás eszköze, az „induló” tudás megállapítására szolgál. Egy-egy nagyobb tematikus egység kezdetén használjuk. A tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről így megszerzett információk alapján a későbbi tanulási-tanítási folyamat jobban irányítható és szervezhető. Ilyenkor az értékelés alapvető célja az, hogy megismerjük tanulóink előismereteinek hiányosságát, és azokat mielőbb pótolassuk. Az ilyen jellegű felmérésre nem adunk érdemjegyet, de a következtetéseket a diákokkal megosztjuk, mert ettől az együttműködési hajlandóság is növekszik.

Az értékelés lényege célzott kérdések és feladatok megfogalmazása. A kérdéseket tervszerűen, további céljaink ismeretében adjuk, hogy a válaszokból világosan kiderüljön az alapozó ismeretek szintje. Főleg szóbeli formáját alkalmazzuk, mert a személyiség révén kontaktusteremtésre alkalmas, árnyaltabb kép alkotható a felkészültségről, a meglévő képességekről, ismétlésre, gyakorlásra is módot ad, és így a diákok ismereteinek kisebb hiányosságai, bizonytalanságai azonnal kiküszöbölhetők.

A fejlesztő értékelés: formáló-segítő értékelésnek is nevezik. Célja a tananyag feldolgozása közbeni segítségnyújtás. Az éppen aktuális tudásszint megállapítására használjuk. Ezen értékelési mód elsősorban a tanítási módszereink eredményességéről ad tájékoztatást, és visszajelez a tanuló felé arról, hogy teljesítménye mennyire felel meg a tanár igényeinek. E kétirányú jelzés révén szabályozza egyfelől a tanulás, másfelől a tanítás folyamatát.

A szummatív értékelés: összegző minősítést ad arról, hogy valamely tanulmányi szakasz, tematikus egység végén a tanuló hogyan tett eleget a tanulmányi követelményeknek. Alapvető célja a tanulók közötti tudásbeli különbségek feltárása és azok érdemjeggyé történő átalakítása. Ezen értékelési mód relatív képet fest a tanulók ismereteiről, képességeiről és készségeiről, ill. tájékoztatást nyújt a szaktanár, valamint a pedagógiai folyamaton kívül állók számára.

Értékelési alapelveink

- Előzetesen nyilvánosságra hozott, kiszámítható, indoklással ellátott és igazságos értékelést valósítunk meg.
- Feleljen meg a tanulók életkori sajátosságainak.
- Az írásbeli dolgozatoknál, a szóbeli feleleteknél és a gyakorlati munkavégzésnél egyaránt személyre szabott értékelést alkalmazunk, amely tükrözi az adott érdemjegyen.
- 5 fokú osztályozási skálát használunk, ajánlott követelményei írásbeli témazáróknál, tantárgyi vizsgáknál:

Dolgozat, vizsgák eredményei (%)			Érdemjegy
9-10. osztály	11. osztály	12. osztály	
80 - 100	80 - 100	80 - 100	jeles
60 - 79	60 - 79	60 - 79	jó
40 - 59	40 - 59	40 - 59	közepes
21 - 39	25 - 39	25 - 39	elégséges
0 - 20	0 - 24	0 - 24	elégtelen

- A tanév végi érdemjegyek meghatározása a teljes tanévben kapott osztályzatok alapján történik, figyelembe véve a fejlődési tendenciákat.
- Az ötfokozatú osztályozás ajánlott követelményei szóbeli feleleteknél:
 - Jeles** – a tantárgyi programban megfogalmazott követelményeknek eleget tesz, rendelkezik a követelmények előírt készségekkel, képességekkel, tud és akar tanulni,
 - Jó:** a tantárgyi követelményeket nem jelentős hiánnyal teljesíti, készségei és képességei időnként bizonytalanok, általában megbízhatóan teljesít,
 - Közepes:** a tantárgyi követelményeknek gyakran hiányosan felel meg, tudása és érdeklődése egyenetlen, készségei és képességei bizonytalanok, ritkán teljesít megbízhatóan,
 - Elégséges:** a tantárgyi követelményeknek hiányosan felel meg, tudása, gyenge, műveleteket nem mindig tud készség szinten végezni, teljesítménye a tantárgyi programban való továbbhaladáshoz az alsó határt éri el,
 - Elégtelen:** a tantárgyi programban meghatározott elégséges követelményszintnek nem felel meg, az elvárt készségei, képességei nem alakultak ki, nem képes, illetve nem akar tanulni.
- Segítse a továbblépést.

II.15.3. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai

Az otthoni felkészülés a tanulási folyamat elengedhetetlen része. Legfontosabb jellemzője a rendszeresség, az alaposág, a céltudatosság. Az ezzel kapcsolatos nevelési feladatunk: annak elérése, hogy a tanulók belássák ennek igazságát, és törekedjenek minél teljesebb elérésére.

II.15.3.1. Az otthoni felkészülés szerepe

- A tanórákon tanult ismeretek bevétele, azok gyakorlatban való alkalmazása.
- A következő tananyagegység vagy tanóra előkészítése.
- Az összefüggések felismerésének gyakorlása.
- A problémamegoldó készség fejlesztése.
- Az önellenőrzés, valamint a saját tudásszint reális mérési igényének kialakítása.
- Felkészülés a számonkérésre, a tudásszint mérésének különböző formáira.
- Az önálló ismeretszerzés- és alkalmazás készségének kialakítása.
- Általában az adott műveltségterület, tantárgycsoport vagy tantárgy céljai között meghatározott készségek és képességek fejlesztése.

II.15.3.2. Az otthoni felkészülés formái

- Az előző tanóra vagy több tanórából álló egység során feldolgozott elméleti anyag megtanulása az iskolai oktatás során tanári irányítással elkészített vázlat, az órán elvégzett feladatok és a tankönyv segítségével.
- Az elméleti tananyaghoz kapcsolódó, a szaktanár által megszabott gyakorló feladatok írásbeli megoldása.
- Nagyobb, hosszabb felkészülést igénylő, pontos tanári szempontsorról, formai és tartalmi megkötésekkel ellátott házi dolgozatok elkészítése.
- A szaktanár által ajánlott gyakorló feladatok részbeni vagy teljes írásbeli megoldása.
- A tanuló által önállóan választott, a tananyaghoz kapcsolódó feladatok elvégzése, önálló, belső motivációjú ismeretszerzés.
- Felkészülés tanórai önálló kiselőadásra szaktanári szempontok és szakirodalom alapján.
- Átfogó, komplex ismétlés a tanult elméleti és gyakorlati ismeretek felhasználásával és kiegészítésével témazáró dolgozat vagy vizsga előtt.

A felkészülési formák alkalmazása, azok gyakorisága az adott tantárgy jellegétől függ.

II.15.3.3. Az otthoni felkészülés iskolai előkészítése, eredményességének segítése

- Tanulás-módszertani ismeretek nyújtása a szakórákon és osztályfőnöki órákon.
- Kommunikációs, szövegértési, szövegalkotási és információ-feldolgozó ismeretek átadása és képességfejlesztés – elsősorban magyar nyelvi órákon.
- Speciális tanulási módszerbeli tájékoztató minden újonnan belépő tantárgy esetén. Ez a későbbiek során különösen tanárváltás, vagy a követelmények radikális változása, valamint új felkészülési formák első alkalmazása esetén megismétlendő, kiegészítendő.
- Az otthoni felkészülés formáinak gyakoroltatása a szakórákon és korrepetáló, felzárkóztató foglalkozásokon.

- A szaktanár minden tanóra végén pontosan meghatározza az otthoni tanulásra feladott tananyagot, az írásbeli feladatokat, tisztázza jellegüket (kötelező vagy ajánlott), rögzíti az elvégzés határidejét, az értékelés és a számonkérés módját.
- A szaktanár minden otthoni felkészülési forma esetén feldolgozási szempontokat, formai, tartalmi követelményeket ad.

II.15.3.4. Az otthoni felkészülés ellenőrzése.

- A számonkérés különböző fajtái, amelyeket az ellenőrzés fejezet tartalmaz.
- A kötelező házi feladat elvégzését osztályszinten, az óra elején ellenőrizzük. Ennek funkciója a felmerült problémák megbeszélése, a jó megoldások elismerése, kiemelése.
- A házi dolgozat értékelésének elvei megegyeznek az órai írásbeli számonkérésével.
- Ajánlott házi feladatot, szorgalmi feladatot, kiselőadást kizárólag a tanuló kérésére és csak abban az esetben osztályozunk, ha annak nehézségi foka megfelel a tantárgy követelményszintjének. Szóbeli értékelésre azonban minden esetben sor kerül.

II.16. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontásokat olyan tevékenységi területeken alkalmazunk, ahol:

- csak a kisebb létszám teszi hatékonyá az oktatást, mert elengedhetetlen a tanulók folyamatos egyéni korrekciója (pl. idegen nyelv)
- a gyakorlati tevékenységben való folyamatos egyéni segítségnyújtás elengedhetetlen a továbbhaladáshoz (pl. informatika)
- a tanulók különböző képességszintje kívánatosá teszi a külön csoportok kialakítását

Célunk az, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

A csoportbontások szervezését az egyes tanévekben felvett tanulók létszáma, az iskola személyi és infrastrukturális lehetőségei együttesen határozzák meg.

II.17. Az iskola egészségnevelési elvei

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészséget bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység, melyet az alábbi címszavakban foglalunk össze:

- a prevenció

- az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere
- az egészséget támogató társadalompolitika
- hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás
- rizikócsoporthoz közelítés
- érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások
- kortárshatások az egészségfejlesztésben
- közösségi alapú komplex egészségfejlesztés

II.17.1. Az egészségnevelés alapjai, céljai

- Segítse a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

II.18. Az iskola környezeti nevelési elvei

A környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, melynek során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek kölcsönösségét, helyét és szerepét a környezeti rendszerben. Kialakítja az emberekben azokat az új környezeti magatartási és életviteli mintákat, melynek során a társadalom környezetért felelős személyiségeivé válnak.

E cél eléréséért biztosítanunk kell tanulóink számára azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassák a pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget, a környezet megvédéséhez szükséges értékrendszert, készséget, tudást.

Rendszerszemléletű környezetlátás

A környezeti nevelésnek rendszerszemléletűnek kell lennie, hiszen környezetünkben minden mindennel összefügg, ez lehetőséget ad több tudományterület összekapcsolására is.

A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, mely nem korlátozódik csak az iskolára, az élet más színterein is megjelenik.

Problémamegoldó szemlélet

A környezeti nevelésnek a valós életben kell gyökereznie. Helyi problémákra és azok megoldására természeti, társadalmi jellemzők megismerésére kell támaszkodnia. Ezek megoldása közben láttatja meg a globális összefüggéseket. (természettudományos kompetencia)

A problémák egyedül nem megoldhatók, ezért a környezeti nevelés fontos célja az együttműködésre nevelés, az egymásra figyelés, egymás elfogadása, a társadalomba való beilleszkedés képességének fejlesztése. Mivel a jövő ökológiai problémái előre sok esetben nem láthatóak, ezért fontos a problémamegoldó gondolkodás, kreativitás képességének kialakítása és fejlesztése. (matematikai kompetencia)

II.19. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Korunkban egyre szélesebb a nevelés-oktatás munkáját megkönnyítő taneszközök és segédanyagok skálája, mégis legfontosabb segítőtársa tanárnak, tanulónak egyaránt a tankönyv.

A tankönyvek kiválasztásának itt felsorolt elvein alapul az egyéb taneszközök megválasztása is.

A tankönyv-kiválasztás főbb szempontjai

- Illeszkedjen a tanterv tartalmához, céljaihoz;
- Adataiban legyen pontos, következetes, logikus;
- Stílusa legyen magyaros, érthető, pontosan fogalmazzon;
- Feleljen meg az életkori sajátosságoknak
- Ne csak ismereteket közvetítsen, hanem fejlessze a tanulók képességeit, készségeit, gondolkodásra neveljen;
- Legyen sokoldalúan használható: az átlagos képességű tanuló is sikeresen használhassa, a kiváló képességűt pedig újabb feladatok megoldására inspirálja, alkalmas legyen differenciált oktatásra;
- Lehetőleg önállóan, kevés tanári segítséggel is használható legyen, feleljen meg a felnőttek tanulási metodikájának;
- Tartalmazzon ismételéseket, egymásra épülő fejezetekből álljon;
- Segítse elő a külső-belső vizsgákra való felkészülést;
- Szolgáljon alapul a megfelelő segédanyagokkal való kiegészítéshez;
- Lehetőleg az egymásra épülő kötetekből álló tankönyvcsalád tagja legyen a kiválasztott tankönyv, amelynek javításán, fejlesztésén a kiadó folyamatosan munkálkodik;
- Feleljen meg az érettségi vizsga vizsgakövetelményeinek;
- Legyen esztétikus, ízléses, megfelelően illusztrált, tartós és könnyen kezelhető;
- Ára legyen a tanulók számára megfizethető.

A tankönyveket a tanulók a szaktanárok javaslatára önállóan szerzik be.

Tartós használatú könyvek közül:

- matematika, fizika feladatgyűjtemények,
- földrajz és történelem atlaszok,
- irodalmi szöveggyűjtemények,
- négyjegyű függvénytáblázatok,
- angol, német szótárak

állnak rendelkezésre a tanulók számára a könyvtárban.

Az iskola, tárgyi és személyi feltételeinek megfelelően saját készítésű tanulmányi segédleteket is biztosít a tanulók számára.

Záró rendelkezések

A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések:

A pedagógiai program hatálya

A pedagógiai program személyi és területi hatálya kiterjed az iskola minden dolgozójára és tanulója, a belső és külső rendezvényekre, továbbá az iskolában pedagógiai tevékenységet ellátó más természetes személyre.

A pedagógiai program érvényességi ideje

Az iskola 2013. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató tevékenységét e pedagógiai program alapján.

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja, szükséges esetben gondoskodik a módosításról.

A pedagógiai program módosítása

Módosítani kell a pedagógiai programot, ha jogszabályok elrendelik, valamint a tanulóközösség igénye ezt indokoltá teszi.

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- Az iskola igazgatója;
- A nevelőtestület bármely tagja;
- Az iskola fenntartója;
- A tanulók a diák-önkormányzati képviselő útján javaslatot tehetnek az iskola igazgatójának.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya megtekinthető:

- Az iskola nevelői szobájában;
- Az iskola igazgatójánál;
- Az iskola fenntartójánál.

Szeged, 2023. október 03.

Gubáné Szilágyi Ildikó
Gubáné Szilágyi Ildikó
igazgató

A pedagógiai program legitimációja

A 2776/156/2023 iktatószámú pedagógiai programot a nevelőtestület megismerte, az abban foglaltakkal egyetértett, és 100%-os igen szavazattal elfogadta.

Szeged, 2023. október 04.

A nevelőtestület képviselőjében

Jelen pedagógiai programot a diákokat képviselő tanuló megismerte, véleményezési jogával élt.

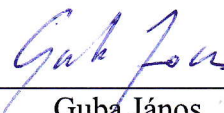
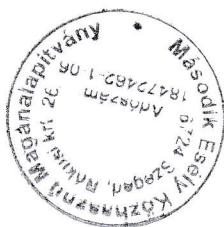
Szeged, 2023. október 04.

Diákok képviselőjében

A Második Esély Közhasznú Magánalapítvány, mint fenntartó a Forrás Felnőttoktatási Gimnázium pedagógiai programját a 39/MEKKA-2023 számú kuratóriumi határozatával jóváhagyta.

Szeged, 2023. október 04.

Guba János

A Második Esély Közhasznú
Magánalapítvány Kuratóriumának
elnöke

1. Melléklet: A Forrás Felnőttoktatási Gimnázium vizsgaszabályzata
2. Melléklet: Tantárgyi programok elektronikusan